

Brassói Lapok

Előfizetési példány
Árusításba nem bocsátható!

XL. évfolyam

7. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Csütörtök

1934. évi január 11

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszédési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbesítési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — HIRDETESEK díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

MA: LÁSSUK NAGYVÁRADOT!

Kisantant-szerelem parancsra

Ma reggel, pontosan kilenc órakor, nem is annyira szertartásosan, de mégis ünnepélyes meghatódottsággal összeültek Prágában az — ügynők. Nehéz a feladatuk ezeknek a politikai-ügynőknek: szerelmet kell közvetíteniük abba a házasságba, amely a kisántant államai között immár több mint egy évtizede fennáll.

— Legyen szerelmem is! — mondották jó egy-néhány hónappal ezelőtt Genfben, amikor megújították a kisántant politikai szerződését. És szerelmem — nem lön.

Továbbra is és változatlanul politikai fegyver-társak vagyunk, de a szerelmünk virága nem akar sem bimbózni, sem kihasadni. Miért szeressük egymást? Hol vannak azok a vonzó sajátságaink, amelyek a politikai kényszerűségen felül baráti, testvéri, sőt hitvestársi melegségeket csíhoznak? Szinte nem is ismerjük egymást. Annyit tudunk csak egymásról, hogy ha háború lesz, együtt megyünk, de senki sem mondta meg, hogy ha élünk szabad, hol és mikor találkozhatunk. Ha a nissi föld-éhes paraszt, vagy a tasnádi elkopott adó-alany feljajdul Máhrisch-Ostriban, vagy Brünnben előveszik előbb a térképet és megkeresik, hogy merre jajgat a testvér. Azután elteszik a térképet és a legújabb földrajzi ismereteket és nyugodtan tovább szövik a csehek a posztót, vagy bányásszák a szenet.

Most szerelmem lesz. Így rendeztetett, tehát lesz.

Összeforrasztanak bennünket, sorsközösségbe és gazdasági egymásraltatásba.

Egyetlen szavunk sincs ez ellen a szerelmi-hatalmi-parancs ellen, legfeljebb annyit, hogy tizynehány esztendővel ezelőtt is későn jött volna már. Az egységekre bontott nemzeti-államok születésük percében is életképtelenek voltak. Miért nem ismerték fel akkor, hogy külön-külön és elzárkózva nem élet az élet és miért nem ütek már akkor össze a bölcsek és okosak, hogy bennünket szerelmeben és testvériességben már akkor összeforrasztanának?

Ma nehezebb, mint annak idején lett volna. Csehország polgárságának sem nagyon tesszik ez a hatalmi szó. Azt mondják odaát, hogy Jugoszlávia és Románia együtt nem tudják az ország ipari feleslegét felvenni, de ezzel szemben Csehországnak át kell venni a két agrárállam társának mezőgazdasági „tulajdonosát” (?). Ez azonban nemcsak azt jelenti, hogy Csehország agráriusai szenvednek a beözönlő jugo és román termények piaci nyomása alatt, hanem azt is, hogy elzárkózik a cseh ipari produktum felkínálkozása elől az a sok többi állam, amelyek agrárcikkkel tekintetében Csehország ezentúl nem foglalkoztat-hat. Egyszerűbben és másszóval így a csehek:

— Ha megvesszük Románia és Jugoszlávia agrárfeleslegét, sehonnas semmi mezőgazdasági terméket nem vehetünk, mert még több agrárproduktumra szükségünk nem lesz. Ha mi nem vesszünk búzát és tengerit máshonnan, tölünk sem vesznek szövetet és pántlikát a többiek. Csak Románia vesz és csak Jugoszlávia. Ők ketten, szegények, mind azt a tengeteget, amit termelünk, nem vehetik meg.

Es sir Románia is és Jugoszlávia is zokog. Ezeknek az agrárállamoknak nemzeti iparuk is van és városi polgárságuk is. Mi lesz az iparral, ha annak kapacitását nemcsak a belföldi kereslet szabályozza, hanem a kisántant szerelmi szerződése is. Mi lesz, ha előbb a cseh posztót kell megvenni és csak miután a cseh posztó elfogyott, kerülhet sor a belföldi gyárak munkájára?

Kényszeredett a mosoly, amellyel a szerelmi-parancsot e három állam lakossága hallgatja. Ha őszintén akarunk beszélni, azért még mindig mi vagyunk azok, akiknek kevesebbet kell

A nagy francia pénzügyi rémregény váratlan fordulata

Stavinszky a francia Alpokban főbelötte magát és a kórházban meghalt

Lakatlan kastélyban rejtőzködött, rejtékhelyét felfedezték és a fezőr a csendőrök szemelállára végzett magával

A francia jobboldal azzal vádolja a kormányt, hogy hatalmi parancsra Stavinszkyt megölték

Dalimier gyarmatügyi miniszter most már lemondott tárcájáról

Az Action Francaise tüntelésekre izgat, míg a polgári sajtó Stavinszky halálának telboncolását követeli

Páris, január 10

A Stavinszky-ügy mai fordulata nem is szenzációs már, hanem döbbenetes. Stavinszky, akit egész Európa rendőrsége keres, tegnap estig Franciaország területén rejtőzködött. Tegnap este a csendőrök ráakadtak.

Mikor a csendőrök rátörték a „lakatlan kastély” ajtaját, főbelötte magát. Kórházba szállították, ahol ma hajnalban négy órakor meghalt.

Eddig az esetben semmi rendkívüli sincs. A szélhámos nem vállalta sorsát. Elmenekült a bíróság elől.

A döbbenetes az, hogy a párisi közvélemény és a párisi sajtó szinte egyértelműen azt írja, hogy

Stavinszky nem is lett öngyilkos, hanem felsőbb utasításra eltették láb alól hogy ne beszéljen.

Nem szabad ennek a gyanúsításnak még hitelt adni, de egyre hangosabb és hangosabb szó harsogja, hogy minden ellenkező állítással szemben a dolgok így állanak. Egy miniszternek, Dalimiernek már fejebe került az ügy. Elég volt az egyetlen áldozat. Nem kell több. Tünt-jék el a vádló. Ha magától nem akart, vagy nem tudott eltűnni, tűnjék el erőszakkal.

Igy beszélnek Párisban és már az is, hogy beszélnek, rettenetes.

A francia belállapotok presztizsének eleget ártott a legutóbbi vasúti szerencsétlenség, amelynek vizsgálata közben kiderült, hogy kilenc kilométeres körzetben 21 sín repedt volt és kiderült,

töprengünk azon, hogy mi lesz, ha ezt az érdekházasságot szerelmi házassággá parancsolja a politika. Mi mégis csak eladunk valamit, valahová, de vajjon mit csinál ebben az új szituációban a cseh posztó és a cseh porcellán. Amit mi nem adunk el, azt megesszük.

A posztót azonban nem lehet megenni és a porcellán is nagyon nehezen emészthető.

De mégis meglesz, mert meg kell lenni.

Meg kell lenni ennek az összeműködésnek, mert a kisanant-szerződésnek csak így van és így lesz belső tartalma is és meg kell konstruálni ezt a szervezetséget is, mert ezzel az érdekcsoporttal szemben egyre hangosabb szóval verbuvál a Balkán-szövetség. A francia és cseh ipari-állam politikája eddig magához tudott láncolni két agrár-ellenséget semmivel és semmiért, pusztán hatalmi szóval. Sokkal

hogy egy aránylag rövid szakaszon három szemafor nem működött.

Kiderült e vasúti szerencsétlenség nyomán, hogy a világ első népe könnyelműen és meggondolatlanul gazdálkodik, felléles és erkölcsiekben defektált.

Miért erősödjék ime újra a vád?

A mai közállapotoknak és közhangulatnak igazán nincs szüksége arra, hogy a társadalom és politika elitjeit egy újabb ügy kapcsán pörére vetkőztessék.

Igy beszélnek és így suttogják. Sőt így is ordítják. Az Action Francaise ma már tovább megy egy lépéssel és hivat arra szólítja fel, hogy tüntessenek — az igazság és tisztesség mellett. Természetesen a gyilkosok és a zsidók ellen.

Stavinszkyból könnyen narancshéj lehet és az óvatos hatalom — így vádaskodik a francia sajtó — gondoskodott arról, hogy a narancshéj — ne beszélhessen.

Ennek a vádnak még semmi pozitívuma, de annyi bizonyos, hogy az öngyil-

kosság körülményei nem elég világosak. Az eddigi jelentések között vannak ellentmondások és ebben a felfűtött hangulatban minden ellentmondás veszedelmes.

Nagyon rosszul tenné a francia kormány, ha — „tussolna”.

Ezekkel a komisz helyzetekkel szemben egyetlen bölcs taktika van és az a teljes, könyörtelen és meztelen igazság feltárása. Utóvégre könnyebb operálni, mint taktikázni addig, amíg az orvos infekciót kap és a beteggel együtt elpusztul.

E percben nagyon rosszul néznek ki a dolgok. Beteg és orvosa egyaránt lázasak. Magas a vérnyomásuk és sűrűn ver a pulzusuk.

Radikális gyógyszerek még segíthetnek.

Stavinszky öngyilkosságáról és annak következményeiről alábbi részletes párisi tudósításunk számol be:

Hogyan halt meg a nagy rémregény hőse

A párisi rendőrfőnökségre tegnap délután jelentés futott be, amely szerint sikerült Stavinszky rejtékhelyét felfedezni. A jelentés közli, hogy Stavinszky a francia Alpokban, Chamonoix községben tartózkodik, mégpedig egyik barátjának lakatlan kastélyában. A jelentés hitelessége semmi kétség sem fűrt, mert azt maga a francia kis falucska csendőrsége küldötte és ezzel megdőlt az a kombináció, hogy Stavinszky akár Spanyolor-

szágban tartózkodik, akár — mint hírlett — a Kanári szigetek közelében egy holland gőzről mentővel a tengerbe vetette volna magát.

A csendőrség Párisból azt az utasítást kapta, hogy tartóztassa le Stavinszkyt. A parancs megérkezte előtt a kis falu csendőrsége a maga hatáskörében is intézkedett már és a hétfő kora délelőttől kezdve őrszemeket helyezett el a falu határában, elzárta a faluból kivezető ös-

lenlábak.

Most megkísérlik mégis egy nevezőre hozni a különféle összegeket.

Sok sikere ennek a kísérletnek nem lehet. Sok reménye az állampolgárnak szintén nem.

De parancs és hát parancs. Csinálni kell.

Nem az első kísérlet, amelyet a józan ész logikájával szemben megkíséreltünk és nem az első eset, hogy belebukunk.

Ennek az észszerűtlen kísérletnek csak egy mentsége lehetne, ha ebből az embrióból kinőne a Duna-szövetség, vagy még tovább a Pán-Európa szövetség gazdasági elkerülhetetlenségének hite és tudata.

Sokba kerül majd, míg ide ébrednek a mosolygós politikusok, akik Prágában, ma reggel óta azt hiszik, hogy most mentik meg Délkelet-Európát.

szes hegyi ösvényeket is, hogy addig, a míg Párisból részletes utasítás nem érkezik, Stavinszky meg ne szökhessen.

A csendőrség ugyancsak a Párisból küldött utasítás megérkezése előtt őrizetbe vette a villa tulajdonosát, de attól pozitív vallomást kicsikarni nem tudott. A tulajdonos egyre azt hangoztatta, hogy kastélya, az ő tudta szerint teljesen lakatlan és nem hiszi, hogy abba bárki is beköltözött volna.

A kis falu csendőrsége nehezen várta a párisi parancsot, amely csak délután öt órakor érkezett meg. A francia rendőrségnek ezt a késését ma a francia lapok nagyon nehezményezik és azt állítják, hogy a letartóztatási parancs a jelentés vétele után nyomban azért nem adatott ki, mert a rendőrség a politikai hatalmasságokkal összeülve azon tanácskozott, hogy vajjon egyáltalában letartóztassa-e Stavinszkyt, vagy pedig futni hagyja.

A csendőrség betöri a kastély ajtaját

A parancs vétele után a chamonix-i csendőrség parancsnoka öt csendőr kíséretében behatolt a kastélyba és az épület ajtaján kopogtatott. A csendőrök nem kaptak választ, mire betörték az ajtót és szembe találták itt magukat Stavinszkyval.

Stavinszky a szoba közepén állott, jobbján egy spanyol nő, balján pedig egy fiatal ember. A csendőrök megadásra szólították fel mindhármat.

A fiatalember szó nélkül megadta magát, a nő ájultan összeesett, Stavinszky pedig kirántotta nadrágja hátsó zsebéből revolverét és azt halántékához szorította és kétszer egymásután elsütötte.

Mind a két golyó talált.

Stavinszkyt haldokolva vitték a kórházba, ahol az éjszakai folyamán megoperálták. Az operáció után a beteg állapota enyhült, úgy, hogy a kórház orvosainak az volt a véleménye, hogy a szélhámossá a reggeli órákban már ki is lehet hallgatni. Éjszaka azonban újabb komplikációk állottak be, ami újabb orvosi beavatkozást tett szükségessé. Stavinszky ezalkalommal is élve került le a műtőasztalról, de állapota percről-percre súlyosbodott, hajnali 3 órakor elvezette eszméletét és reggel 4 órakor meghalt.

Két rendőrtiszt parancsot kapott, hogy megölje Stavinszkyt

Stavinszky letartóztatása, öngyilkossága és halála hihetetlen izgalomba hozta Páris. A reggeli lapokat percek alatt elkapták úgy, hogy azok félóránként újabb és újabb rendkívüli kiadásokra kényszerültek. Az izgalom tetőpontra akkor hágott, amikor az egyik délelőtti lap hírül adta, hogy Dalimier gyarmatiügyi miniszter, aki mint ismeretes, nem akart tárcájáról lemondani, most Stavinszky halála után, beadta lemondását. Ekkor hangzott el az első gunyos szó:

— Most már lemond, miután eltüntették a büntetését.

Ettől a pillanattól kezdve a párisi sajtó egyrésze, de különösen az ellenzéki lapok már nem is burkoltan, de konkrét vád formájában hangoztatják, hogy

Stavinszky nem lett öngyilkos, hanem az ügyben érdekelt társadalmi és politikai előkelőségeknek érdekében állott, hogy a fezzért, aki lassan-lassan vádlottból vádlóvá léphetett volna elő, láb alól eltüntessék.

A L'humanité konkrét vádként azt írja, hogy

két párisi rendőrtisztviselő tegnap parancsot kapott arra, hogy Stavinszkyt láb alól eltegyék.

A francia lapok Stavinszky feleségét is megszólaltatják e vádak kapcsán. Stavinszkyné, akit tegnap a rendőrség szabadonbocsátott, elutazott St. Moritzba. Mint most kiderül, az asszony azért ment St. Moritzba, mert bujkáló férjétől azt az értesítést kapta, hogy az a francia Alpokból átszökik Svájcba és St. Moritzban találkozni fognak. Ehhez Stavinszkynek már nem volt ideje, mert rejtékhelyét felfedezték és le akarták tartóztatni. Az asszony azonban arról Párisból való elutazása alkalmával még mit sem tudott és csak St. Moritzban értesülhetett arról, hogy férje öngyilkos lett.

Stavinszkyne is gyilkosságra gondol

Az újságíróknak, akik az asszonyt St. Moritzban kérdésekkel megostromolták, Stavinszkyne elmondotta, hogy nem hisz abban, hogy férje öngyilkos lett volna:

— Nem olyan ember az uram, aki a nehézségek előtt ilyen gyáván megfutamodna. Én meg vagyok győződve arról, hogy másnak, vagy másoknak volt az érdeke az uram halála és így merem állítani, hogy meggyilkolták.

Az Arbeiter Zeitung svájci jelentés alapján azt írja, hogy a csendőrök lőttek agyon Stavinszkyt, mégpedig felsőbb parancsra.

Az asszony nyilatkozata és az Arbeiter Zeitung tudósítása csak tápot adott a párisi gyanúsításoknak, amelyek most már egyáltalában nem leplezettek. A párisi közvélemény azt követeli, hogy állapítsák meg, ki gyilkolta meg Stavinszkyt és nyomozzák ki, kinek állott érdekében Stavinszky elnémitása.

VALLANAK A „BÜNTÁRSÁK”

Mint fentebb jelentjük, Stavinszkyval egy szobában egy férfit és egy spanyol nőt találtak. A francia közvélemény előtt nagyon gyanus, hogy ennek a két személynek a nevét a rendőrségi sajtóirodák eddig még nem adták ki. Eppen ezért nem nagyon hiszik annak a vallomási jegyzőkönyvnek a kivonatát sem, amelyet a párisi rendőrség már közzé tett és

amely szerint a férfi azt vallotta volna, hogy Stavinszkynek már napok óta lelki-furdalásai vannak és végezni akart volna önmagával. Különösen azóta erősödött benne az az elhatározás, hogy öngyilkos legyen, mióta megtudta, hogy Dalimier gyarmatiügyi miniszter lemondását követeli a kormány és hogy Garraat képviselőt az ő ügyével kapcsolatban letartóztatták.

Arról, hogy a spanyol nő valami érdemlegeset vallott volna, jelentés eddig nem érkezett.

A Le Journal e vallomásokkal kapcsolatban azt írja, hogy nem lehet hitelt adni annak, mintha Stavinszky az esküdt-széktől és a kényszermunkától való félelmében öngyilkosságot követett volna el és azt követeli, hogy erőiesen vizsgálják meg: ki követte el ezt a politikai jellegű gyilkosságot.

A FRANCIA REAKCIÓ AZ UTCÁRA HIVJA A TÖMEGEKET

A gyanúsításokkal szemben, természetesen, a francia kormány sem maradt tétlen. Azokat a lapokat, amelyek a halálesettel kapcsolatban ellene izgatnak, meg akarja félemlíteni. Ennek az akciónak során

már tegnap este letartóztatták Dariust,

a szélsőjobboldali Midi című lap főszerkesztőjét.

Ennek ellenére is a szélső jobboldali lapok folytatják akciójukat és az Action Francaise mai száma már arra szólítja fel a tömegeket, hogy vonuljanak a kamara elé és ott tüntessenek:

— *Le a gyilkosokkal! Le a zsidókkal! Követeljük az igazságot és a tisztességet! Ez legyen a jelszavatok a tüntetésnél* — írja az Action.

Thyssier vezérigazgató, akit a bayonnei bankbotrányval kapcsolatban már letartóztatásba helyeztek, mikor ma reggel börtönében meghallotta, hogy Stavinszky öngyilkos lett és meghalt, így kiáltott fel:

— *Ez nem igaz. Stavinszky nem az az ember, aki megöli magát.*

E sok apró gyanúsítás arra kényszeríti a középpárti, sőt a kormánypárti sajtó egyrészt is, hogy a legerélyesebb és legmegbízhatóbb törvényszéki boncolást követeljen. A középpárti lapok azt hangoztatják, hogy a közvélemény gyanúsításával és a jobboldal izgatásával szemben nincs más leszerelési módszer, minthogy boncolják fel Stavinszkyt és a megbízható szakorvosok állapítsák meg, hogyan halt meg ez az ember, önkézzel vetett véget életének, avagy valóban meggyilkolták-e?

Véres kardpárbaj Brassóban

Brassó, január 10.

Véres kardpárbaj folyt le kedden délután 4 órakor a brassói tüzéraktanyában. A párbajozó felek: Sufletel Grigore főhadnagy, akinek segédei Conrad Martin alezredes és Calinescu Vasile főhadnagyk voltak és Pielmann Rudolf brassói gyáros, akinek megbízásából Schmidt dr. és Hans Recher asszisztáltak. A párbaj, amelyet Blockner kapitány vezetett,

nehéz lovassági karddal folyt le, végkimerülésig. Egy összecsapás történt, amelynek folyamán Sufletel főhadnagy hatcentiméteres sebet ejtett Pielmann Rudolf homlokán, ugyanakkor ellenfele jobb vállát és karját is megsebesítette. A párbajt ezután beszüntették, az ellenfelek kibékültek.

A lovagias affér összeszólalkozásból keletkezett.

Budapesten szélhámosskodásért letartóztattak egy nagyváradi uriaszonyt

Nagyvárad, január 10.

Tegnap az a feltűnést keltő hír érkezett Nagyváradra, hogy Budapesten őrizetbe vették Pollitzer Sándornét, a Metropoli-szálloda tulajdonosának volt feleségét. A váradi szállodástól elvált asszony ellen feljelentés érkezett a budapesti főkapitányságra, mégpedig nem jelentéktelenebb helyről, mint a spanyol követésgről. A spanyol követésgről jogtanácsosa elmondta feljelentésében, hogy az asszony azon a címen vett el pénzt tőle, hogy erdélyi családok felségélyezésére gyűjt.

Alig érkezett be az első feljelentés, utána,

mint az rendesen történni szokott, jött a többi is. Csatlakozott a feljelentéshez Pailot-Waldo gróf budapesti spanyol követ, azután a Jelzálog-Bank vezérigazgatója, majd a Holtzer budapesti cég, a melynél az asszony több drága estélyi ruhát vásárolt, de fizetési ígéreteit nem tartotta be.

Az asszonyt a főkapitányságon kihallgatták s miután nem tudta magát kellőképpen tisztázni az ellene emelt családi és sikkasztási vádak alól, letartóztatásba helyezték és megindították ellene az eljárást.

Tanácskozás Averescunál

Bukarest, január 10.

Politikai körökben feltűnést kelt, hogy a néppárt három vezetőpolitikusa hétfőn este Turnu-Severinbe utazott, hogy megbeszélést folytasson az ott időző Averescu marsallal s megtárgyalja a belpolitikai eseményeket.

Borzalmas öngyilkosság egy bukaresti kórházban

Bukarest, január 10.

Bukarestben, a Pantelimon kórházban, borzalmas öngyilkosság történt hétfőn este.

Stefanita Alexandru, aki a kórház ápolójai közé tartozott, idegrohamot kapott, kifutott az intézet félreeső helyiségébe és ott mielőtt megakadályozhatták volna, petroleummal leöntözte ruháit és meggyújtotta magát.

A személyzet odarohant, de a szerencsétlen elmebeteg nem lehetett már segíteni, olyan súlyos égési sebeket kapott, hogy belehalt.

Amerika és a Szovjet hivatalosan is felvették a diplomáciai érintkezést

Newyork, január 10.

Trojanovszky, Szovjetország első követe, ma jelentkezett Washingtonban s átnyújtotta megbízólevelét.

Ezzel Oroszország és Amerika hivatalosan is felvették a diplomáciai érintkezést és így, természetesen, a követ jelentkezésének aktusa megkülönböztetett ünnepélyes külsőségek között folyt le.

Haldoklik Mihali Tivadar

Bukarest, január 10.

A fővárosba érkezett híradások szerint Kolozsváron a halállal vívódik Mihali Tivadar, volt polgármester, aki a nevezetes memorandum-per utolsó, még életben levő szereplője, illetőleg vádlottja.

A neves román vezetőférfiut betegágyánál számosan látogatják meg. A kormány nevében megjelent a nagybeteg Mihalinál Kolozs megye prefektusa, Dunca Jenő dr., valamint Vajda volt miniszterelnök is. Az uralkodó levelet intézett Mihalihoz.

Duca-utca Bukarestben

Bukarest, január 10.

A főváros főpolgármesteri hivatalának utcaelnevező bizottsága hétfőn délután tartott ülésén Dan Emilian helyettes főpolgármester javaslatára elhatározta, hogy a Cometa-utcat, amelyben a 6. szám alatt a meggyilkolt Duca miniszterelnök lakott, Duca-utcának nevezi el. A határozatot már végre is hajtották.

Görögországban feloszlatták az összes fegyveres politikai alakulatokat

Athén, január 10

A kormány hétfőn elrendelte az összes fegyveres politikai különítmények feloszlását és lefegyverzését. A rendelet egyformán vonatkozik a királysági és köztársasági alakulatokra. Ezek a különítmények tudvalevőleg a Csaldaniszkormány megalakulásának idején és azután alakultak meg, erősen felfegyverkeztek és az izgatott politikai légkörben számos zavargás és vérengzés előidézői, illetve tettesei voltak. A kormány most véget akar vetni az utcai harcoknak és leszereli az összes politikai rohamcsapatokat.

A mérnök lelkiismeretfurdalásai

München, január 10.

Tegnap este Mühlhausenben öngyilkos lett egy Scherer nevezetű 60 éves mérnök. Ez a mérnök építette azt a vízművet, amely a Fekete- és Fehér-tó között húzódik el s amelynél néhány nappal ezelőtt gátszakadás történt.

A mérnöknek lelkiismeretfurdalásai voltak s ezért lőtte főbe magát.

Két kolozsmegyei falusi gazdát felfaltak a farkasok

Kolozsvár, január 10.

A Kolozsvár melletti Frata község erdejében egy vadásztársaság véres emberi maradványokat talált.

A megindult vizsgálat a következőket derítette ki:

Az elmúlt hét péntekén két Frata községbeli lakos, névszerint: Pántos László és Pántos Péter lovasszánon fáért indultak az erdőbe.

A két ember azóta sem tért vissza a faluba. Egészen bizonyosnak tartják, hogy a szerencsétlen falusiakat farkasfalka támadta meg és az végzett velük.

Megerősíti ezt a feltevést az is, hogy a tisztáson, a csontok mellett, lószerszámot találtak, amelyről főismerték, hogy az Pántosék tulajdona volt.

VILÁGPOLITIKA

A japán példa

A szombatról vasárnapra virradó éjszaka 12 órakor lejárt az a fegyverszünet, amelyet a múlt esztendő májusa óta ádázul hadakozó Paraguay és Bolívia dr. Terrá-nak, Uruguay köztársasági elnökének a közvetítésére karácsony előtt kötött. A fegyverszüneti egyezmény eredetileg december 30-ig szólt, de a Montevideóban székelő népszövetségi bizottságnak sikerült egy héttel meghosszabbíthatnia. Most azonban — amint rövid jelentés közölte — a paraguayi kormány már nem hajlandó újabb meghosszabbításba belemenni s újból nekitámadt Bolíviának, a hírhedt Grand Chaco terület birtoka miatt.

A kietlen, erdős-mocsaras területért tudvalevőleg már évtizedek óta viszálykodik a két délamerikai szomszédállam s 1932 augusztusában ismét egymásnak estek. Azóta gyilkolja ott egymást tulajdonképpen a két ország hadserege, bár a háborút valójában csak tavaly májusban üzenték s kezdték meg „szabályszerűen”. Addig csupán csetepatéztak, úgy japán-kinai módra, amint ez már szokássá vált az utóbbi időben.

Ömlött a vér, az olcsó és amugy is bőségben levő emberi vér a nagyrészt indiánok lakta, műveletlen és zord Gran Chaco-ban, mígnem december második hetében Paraguay hadserege döntő győzelmet aratott a bolíviai csapatokon. A paraguayak több mint nyolcezer foglyot ejtettek az amugy sem nagyszámu bolíviai haderőből s ezzel igazában véve máris megnyerték a háborút. Ekkor ajánlotta fel dr. Terra december 19-ikén a hadakozóknak a fegyverszünetet, amelyet Bolívia rögtön, Paraguay azonban csak nagy unszólásra fogadott el. Az uruguayi elnök egyrészt a Montevideóban tartózkodó népszövetségi bizottság, másrészt pedig az ugyanott tanácskozó panamerikai értekezlet megbízásából járt közbe s ezért a győztes Paraguay sem zárkózott el az ideiglenes fegyverszünetről. A közvetítő szervek ugyanis nyomban békekonferenciát hívtak össze Montevideóba s Paraguay számíthatott arra, hogy ezuttal sikerül igényeinek kedvező, sőt azokat elismerő békét kötnie szomszédjával.

De a békétárgyalások a fegyverszünet meghosszabbítása ellenére sem vezettek eredményre. A diadalmasorban uszó Paraguayt nem elégitették ki a panamerikai és népszövetségi döntőbíróság feltételei s megint a fegyverekhez folyamodtak.

A paraguayi hadsereg győzelmei előtt a népszövetségi bizottság nagynehezen elfogadta már Bolíviával Paraguayt az a régi követelését, hogy döntőbíróság rendezze a Chaco-viszályt. A karácsony előtti csatanyerés után azonban a felülkerekedett kis állam hirtelen megváltoztatta álláspontját s most kereken visszautasítja a döntőbíráskodás elvét, amelyet pedig annakidején a washingtoni „semlegesek” bizottsága előtt maga védelmezett a legerélyesebben. Ezuttal messzemenő biztonsági garanciákat követel s amíg ezeket meg nem kapja, nem hajlandó beszüntetni a háborút, rendes békét kötni. A népszövetségi bizottság újra tehetetlenné vált és saját szemei előtt fog folytatódni a mészárlás — a népszövetségi eszme nagyobb dicsőségére. Délamerikában tehát tovább folyik mindaz, amit Japán a távolkeleten sunyi cinizmussal megrendezett. Fűtyült a Népszövetségre s rátette a kezét nemcsak Mandzsuriára, hanem a tulajdonképpeni Kína jelentékeny északi részére is.

A japán példa ragadóssá, utánzásra méltóvá lett. Délamerikában Paraguay csapott fel kis Japánnak a Gran Chacóért, az ottani Mandzsuriáért. A Gran Chacóban a közelmúlt esztendőben gazdag petróleumforrásokat fedeztek fel s emellett értékes gazdaságilag fontos értéket is. E felfedezések kiaknázására egyelőre aligha kerül sor, hiszen a jelenlegi gazdasági válságban nem volna jó védelmezni a nagy befektetések, de a két állam: Paraguay és Bolívia már most tisztázni akarják ezeknek a természeti kincseknek a birtokjogát azt, melyikük adja majd koncesszióba, jó pénzért kiterve a dus telepeket.

Ez a véres marakodás a területnagyságért a nagynehezen kicsikart karácsonyi és újvá vakációval ugyanakkor megy végbe, amikor az európai nagyhatalmak a Népszövetség újjászervezéséről vitatkoznak. Még magát azt a kérdést sem döntötték el eddig, egyáltalán van-e szükség a genfi nemzetközi parlament reorganizációjára? Az eddigi Népszövetség



Élvezet

a rádió, amióta ezeket az úgynevezett olcsó csöveket kidobtam belőle. Mégis csak egészen más, ha márkás csövet vesz az ember. Csak világhírű üzem tud ilyen csöveket gyártani. Modern gépek, nagy tapasztalat, rádiótudósokkal teli laboratórium kell hozzá. A törpe üzem ennek nyomában sem ér. Barátom jól jegyezd meg magadnak, a rádiócsöveket világmárka a

TUNGSRAM

cső!

Huzavona Titulescu körül

A külügyminiszter feltételei

Bukarest, január 10.

Titulescu magatartása miatt a kormányválság még mindig nem oldódott meg teljesen. Tatarescu miniszterelnök nem csupán az orvul meggyilkolt Duca G. Jon emléke és politikája iránti kegyelethibából állott el attól az eredeti elgondolásától, hogy lényegesen átszervezze a kormányt, hanem leginkább azért, nehogy a személyi kérdések, illetőleg az új miniszterek megválogatása még jobban kielezzen a pártok belüli keletkezett feszültséget s késleltesse kormány hivatalbalelépését. A kormány újjászervezését tehát későbbi, nyugodtabb időre halasztotta, a válság tökéletes megoldását azonban így is elodázta bizonyos mértékben Titulescu állásfoglalása. Titulescu súlyos kötelezettségekkel állt elő s mindmáig nem fogadta el a neki újlag felajánlott külügyminiszteri tárcát. Inkább vissza óhajtatni a londoni követségébe.

Amint jelentettük, Titulescu vasárnapi kétórás szinajai kihallgatása után hétfőn délelőtt Tatarescu miniszterelnök utazott az uralkodóhoz Inculetz belügyminiszterrel együtt. Egyenlőre 2 óráig érkeztek Szinajába s rögtön a Foisor-kastélyba mentek, ahol a király haladéktalanul fogadta, sőt ebédre is visszatartotta őket. A miniszterelnök és belügyminiszter audienciája ebéd után is folytatódott. Eközben Szinajába érkezett különvonaton Anghelescu Pál tábornok, hadfelszerelésügyi miniszter is Cristescu sziguranca-vezérigazgatóval és Pitulescu postavezérigazgatóval együtt. Az uralkodó kihallgatáson fogadta Anghelescu tábornokot is.

A miniszterelnök és társai este fél 6 órakor hagyták el a Foisor-kastélyt s egyenesen az állomásra siettek, ahonnan különvonattal visszatértek a fővárosba. Bukaresben Tatarescu miniszterelnök, Inculetz belügyminiszter és Anghelescu tábornok Franasovici közlekedésügyi miniszter lakására siettek, ahol miniszterközi értekezletet tartottak. Innen Tatarescu Titulescu lakására hajtatott s kerekén két óra hosszat tárgyalt vele. Ennek az újabb tanácskozásnak az eredményeképpen úgy hírlett, hogy

Titulescu kedden újabb audienciára megy Szinajába.

Kormánykörökben ezzel kapcsolatban azt hangoztatták, hogy Tatarescu miniszterelnök az esti megbeszélés során Titulescunak olyan ajánlatot tett, amely nagyban megkönnyítette számára a külügyi

tárca újbóli vállalását. Ezekután Titulescu újabb királyi kihallgatásának különleges jelentőséget tulajdonítanak a politikai helyzet teljes tisztázása szempontjából. Minden jel szerint ez a döntő audiencia s ettől függ, hogy milyen mértékben fogadták el Titulescu feltételeit, hogy tehát belép-e a Tatarescu-kormányba, vagy sem?

Beavatottak szerint Titulescu kikötései nem csupán belpolitikai, hanem külpolitikai és pénzügyi természetűek. Az előbbieket teljesítéséhez a kormány máris hozzáállott. Stangaciú tábornokot, a sziguranca eddigi vezérigazgatóját szabadsággolták s — ahogy a Lupta értesül — az állambiztonsági rendőrség egész vezérkarát átszervezik. Az intézményt teljesen új alapokra fektetik s kicserélik a vezetőszemélyzetet. Számos szakavatott embert állítanak az államrendőrség hivatalainak élére, akik közelről tudják ezekkel tartani és teljes erővel uralni a szélsőséges mozgalmakat. Külpolitikai tekintetben Titulescu szabad kezet kíván magának, továbbá azt, hogy a kormány pénzügyi politikája az ő külpolitikai törekvéseihez igazodjék, azaz legyen előzekényebb a

külföldi hitelezőkkel szemben, mert máskülönben a külügyminiszter nem képes a kellő határozottsággal védelmezni az ország érdekeit. Ebben a tekintetben figyelemre méltó a Curentulnak az a híre, amely szerint Cesianu Dinu párisi követet hazahívják és itt fontos munkával bízzák meg, Párisba pedig Grigorcea jelenlegi budapesti követ kerül. Mindezen kívül

Titulescu állítólag azt is feltételül szabta a kormánynak, hogy olyan pénzügyi és gazdasági törvényeket hozzon, amelyek alkalmatlanná teszik a talajt a jobb szélső agitáció terjesztésére s belpolitikailag a lehető legmesszebbmenőleg megszüldítják a kormány helyzetét.

Mert konszolidált belpolitikai állapotok nélkül lehetetlen erélyes külpolitikát folytatni.

Az éjjel már az a hír járta politikai körökben, hogy este 9 óra tájban tartott legutóbbi tanácskozásuk alkalmával Tatarescu és Titulescu megegyeztek s megtalálták azt a platformot, amelynek alapján Titulescu külügyminiszterként mégis beléphet a kormányba.

Az első minisztertanács

A Titulescuval folytatott tárgyalások jegyében ült össze kedden délelőtt a Tatarescu-kormány első formális minisztertanácsa, hogy elhatározza a kormány közvetlen munkaprogramját s megvitassa az ennek kivételére szükséges legsürgősebb intézkedéseket.

A minisztertanácsot Tatarescu miniszterelnök rövid beszéddel nyitotta meg, rámutatva arra a nagy felelősségre, amely a kormány vállain nyugszik.

Ezután megbeszéltek a törvényhozási programot, meghatározva azokat a legsürgősebbeknek mutatózó javaslatokat, amelyek a kormány mindjárt február elején, rögtön az igazolási és felirati vita után beterjeszt az új parlamentbe. Elsőnek a végleges konverziós törvényt akarja a kormány megszavaztatni. Evégből szakértőbizottságot küldtek ki Bratianu Dinu volt pénzügyminiszterrel az élén, hogy a javaslatot kidolgozza. A bizottságnak tagja lesz Panaiteanu, a Creditul Urban vezérigazgatója is, ami arra mutat, hogy a véglegesnek szánt konverziós törvény valóban fel fogja ölelni valamennyi adós-kategóriát, tehát a városi adós-

ságok rendezésének problémáját is. Ezenkívül három törvényjavaslatot készítenek elő az adóterhek könnyítésére vonatkozólag. Egyik módosítja az egyenes adókról szóló jelenlegi törvényt, másik a bélyegilleték-törvényt, a harmadik pedig a fogyasztási adót.

Törvényjavaslat készül még a szakmai kamarák számának csökkentéséről, és sorban a kereskedelmi és iparkamarák számának a kisebbsítéséről. Elhatározták végül az államvédelmi törvényjavaslatot és az új lakbértörvényjavaslat haladéktalan kidolgozását, hogy ezeket is mindjárt az ülésszak elején benyújthassák a parlamentnek.

A minisztertanács utolsó napirendi pontja gyanánt a kormány tagjai a belügyminisztérium jelentései alapján megvitatták az országban uralkodó általános helyzetet.

Nyomban a minisztertanács befejezte után Tatarescu miniszterelnök újból érintkezésbe lépett Titulescuval, aki, természetesen, nem vett részt a minisztertanácsban.

ség hívei lelkesen felsorakoztatják ennek az ideális intézménynek az érdemeit s nem gödözik eleget hangoztatni, hogy bizonyokat tett az adott súlyos körülmények között.

De hogy még két olyan kis állam viszályában sem volt képes elhárítani a háborút, mint Paraguay és Bolívia, Japánról nem is beszélve, arról nem igen szólnak.

Igen, Montevideóban ott van, ott időzik a Népszövetség békéltető bizottsága, de

— amint az események mutatják — nem tud semmi tényleges eredményt felmutatni. Sőt, mintegy a népszövetségi bizottság közreműködésével folyik ez a háború, akár a távolkeleti vérontás. Könnyen megeshetik, hogy a Balkán-háború mintájára más délamerikai államok is beleavatkoznak ezután a Paraguay és Bolívia közötti fegyveres leszámolásba, mielőtt még látnák, hogy a hadakozó felek már eléggé elvéreztek és elgyengültek, s esetleg elmondhatjuk, hogy az általa-

nos délamerikai háború a Népszövetség hallgatólagos jóváhagyása és áldása mellett lángolt fel.

A Népszövetség egyre gyakrabban bukik el a békefenntartás vizsgáin s hamarosan életképesse tetterőssé nem teszük, nemsokára ugyanaz lesz a sorsa, mint az egykori békeintézményeké: bekerül a meg nem valósult ideák lomtárába.

Megszökött Érmihályfalváról az öngyilkos Boros Teréz hűtlen udvarlója

Ezer gyászoló a temetési menetben

Érmihályfalva, január 10.

Boros Teréz megrázó szerelmi tragédiája, a melyről tegnap részletesen beszámoltunk, ma is izgalomban tartja a kisvárost. Mindenfelé erről folyik a szó, a szép fiatal leány öngyilkossága felett nem bírnak egykönnyen napirendre térni az emberek.

Boros Teréz temetése hétfőn délután ment végbe, óriási részvét mellett. Több mint ezer ember haladt a gyászmenetben. A koporsón virágok és koszorúk tömege.

Közben folyik a hivatalos vizsgálat is a tragikus ügyben. A csendőrség ki akarta hallgatni azt a riatalembert, aki miatt a szerencsétlen leány öngyilkos lett s akihez a szomorú és vádoló bucsusorok szóltak. Kiderült azonban, hogy a fiatal köztisztviselő, aki annak idején udvarlásával és házassági ígéretével elcsábította a leányt, még szombaton éjjel, tehát az öngyilkosság után pár órával megszökött a városból. Mindaddig nem került elő s nem is tudni, hol bujkál lelkiismeretfurdalásával.

SZINAJAI
KASZINÓ
ÁLLANDÓAN
NYITVA! **ROULETTE - BACCARAT!**

Copyright by Élet

Színhely: népkonyha Kolozsvárt Idő: 1934 telén...

Spárgával átkötött trencskók és cafatokban csüngő nagykendők a kondér körül

Kolozsvár, január 10

Kiss-utca 14.

Újév napja óta itt működik a város népjóléti bizottságának egyik népkonyhája, ahol a munkanélkülieket étellemezik. Persze nem mindet, az tulságosan súlyos terheket róna a városra... Csak egy részét. Vagy 300 embert. Annnyian kaptak tegnap paszulyt marhahussal. Ma székelygulyás a menü.

A népkonyha különben a „Jó Komához” címzett vendéglő udvarán levő hodályban, vagy ahogyan erre felé nevezik, „a táncteremben” működik. Az is lehetett valamikor. A dobogón, ahol a malacbanda visonghatott, most toprongyos, öreg munkanélküli, mondhatnók a nincstelenek nesztora kanalazza a káposztalét. Többet nyög, mint amennyit nyel, ez azonban csak a kielégülés zajbaöntött tünete. Kint lucskos pelyhekben szállingózik a hó, bent székelygulyás gőzölög a primitív asztalon.

Két szag üti meg a termet: a szegényszag — mert van ilyen — és a székelygulyás inycsiklandó, lázító, gyomorforradalmat előidéző illata. A két szag a terem áporodott levegőjében összeölelkezik, összekeveredik és új szagkomplezumot eredményez: a népkonyhák jellegzetesen kesernyős, kissé orrfacsaró, de mindamellel megérhető és üdvös illatát.

Itt nem gong jelzi az ebéd kezdetét, hanem valamelyik lassan félkező vonat fáradt, erőltetett futtye... A „Jó Komához” címzett vendéglő macskaugrásnyira van az állomástól.

Az állomástól és a mögötte végtelenségbe nyúló, hidegen fénylő, fagyos sínektől, amelyekre élelem híján annyi munkanélküli vetődött már...

Most ehetnek. Egy részük legalább is. Valódi ételt, valódi csajkákból...

Micsoda vívmány, micsoda zseniális találmány, felfedezés, ötlet, invenció, vagy nem tudom, minek nevezzem, ezekben a fekete napokban ez a népkonyha...

Rádió, beszélőfilm, sztratoszféra-ballon mind kismiska hozzáképest... Omnia vinco Népkonyha. Ez mindent legyőz.

Még a monstros nagyságúra feldagadt, lidérces szörnyeteket: az Éhséget is...

— Honnan szedtek össze ennyi szegényembert?

Ez az első kérdés, ami mellbevágja az embert, amikor az udvarra lépve, a rongyosok füstként gomolygó, fantasztikusan agyontépázott, színes, zajos tömegére vetődik a pillantása. Úgy rémlik, mintha valamennyi koldus itt adott volna találkozózt egymásnak. Deréktájt spárgával átkötött trencskók, cafatokban csüngő nagykendők imbolyognak a konyha körül, amelynek felig tartott ajtaján keresztül, a szoba szürkületében felvillan a székelygulyást főző asszony, amint a rotyogó kondér fölé hajolt...

Szétment bocskorok, dib-dáb papucskok, formájából kiment, uraságoktól levetett cipők topognak a kásás, olvadásra hajlamos havon...

Ráncos, önszinű arcok hajolnak sugdolózza össze. Meggömbült ujjak emelkednek a szájhoz, amely meleg párával kedveskedik nekik.

Népkonyha Kolozsvárt, 1934 telén...

*

Hol az a vázlatkönyv? Hol az a fényképezőgép? Elő velük gyorsan! Tanulmányfejek ezek egytől-egyig. Megörökiteni őket...

Itt van például ez az öregasszony. Abban a hamuszínű szoknyában. Talán csak az árulja el rajta, hogy a gyöngébb nemhez tartozik. Egyébként teljesen férfias jelenség. Kopaszodik. Valahol a fejébubján kezdődik ritkás, őszbevegylő haja. Ezer ránc, mit ezer, millió ránc vigyorog rajta, amint füstölő csajkájaival a „táncterem” felé igyekszik.

Erre pedig, erre a kistermetű, szomorú aggastyánra, aki utána fut, azt mondják, hogy az unokája. Tíz éves. Nem látom a tíz évet rajta. Többet. Nyolcvanát legalább. Ez már így született, reménytelen fogantatásban, ráncosan...

Vagy nézik meg ezt a rongyokba bu-

gyolált öregembert, aki a „táncterem” kőült kemencéjének a tetőjén kucorog, mint egy siralmas, vén varjú és onnan látja lábait lefele.

Egy hónappal sem néz ki öregebbnek, mint ez a kisgyerek.

Mind Mathuzsálemek ezek. Egyformán öregek a tíz és nyolcvanévesek.

Oh, a Nyomor mesésen érti a maszkírozást. A kor nem számít nála. Mindenkit saját képére formál. Ráncosra és vénre...

Azután szemétdombokról elészedett rongyokat agagt rájuk...

Uniformizál.

*

Még egy sötét szín a palettáról: jelenet a Népkonyha előtt.

Beteg, fiatal asszony: (tolókocsin tolják az épület elé. Kislány van vele, aki bemegy az ebédért. Addig ő kint marad. Hátlan felsőteste van. Elsenyvedt lá-

Elverték az adóbehajtó közeget egy ókirályságbeli falu lakói

Balti, január 10.

A megyebeli Bondaresti községben valószínűs lázadás tört ki az adóperceptor ellen. Mihelyt a falu népe hírül vette, hogy *Spinu Nicolae* adóhivatalnok a községbe érkezett számos adóhátralék behajtására, nagy ijedelem vett erőt a lakoságon és

egy elszánt, mintegy 10 emberből álló csoport a község háza elé sietett, berontott az épületbe és alaposan elverte az

adóperceptor, azután feldúlták az egész község házát.

A faluban levő egy-két csendőr gyorsan a helyszínre sietett, de nem tudtak segíteni, már csak azért sem, mert a tíz kezdeményezőhöz időközben mások is csatlakoztak.

A csendőrszparancsnok jelentést tett az esetről a balti csendőrszárnyparancsnoknak, amely szigorú vizsgálatot indított a faluban.

A Budapesten letartóztatott nagyvárad kereskedő kémkedési ügye Még mindig tisztázatlan Gonda Vilmos szerepe

Nagyvárad, január 10

A napokban beszámoltunk Gonda Vilmos, egykor jómódú nagyvárad kereskedő ügyéről, akit Budapesten egy társas utazás alkalmával kémkedés gyanúja alatt letartóztattak. Biztosat az ügyben még mindig nem tudni, bár néhány érdekes részlet már nyilvánosságra került.

Nagyváradon úgy hírlík, hogy Gonda röviddel lefogása előtt ajánlatot tett egy nagyvárad embernek, hogy könnyű munkával kereshet havonta 2-300 pengőt. Az illető, llás nélkül lévén, kíváncsián érdeklődött, hogy mit kell azért csinálnia, amikor azonban meghallotta, hogy kémkedésről van szó, visszautasította az ajánlatot. Azt gyanítják, hogy ez az ember lépett érntkezésbe, akár személyesen, akár levélben a magyar hatóságokkal és felhívta a figyelmüket Gonda működésére, aki állítólag másokat is toborzott kémkedési célokra.

Gonda valamikor jómódban állt. Hét

évvel ezelőtti nőült, Weisz Ibolyka nagy-károly, leányt vette el, akivel egymillió lej hozományt kapott. Felesége az utóbbi időben elvált tőle. Gonda teljesen le volt törve, mindenfélével megpróbálkozott, de sikertelenül. Hivatalos információk hiányában még mindig nem látni tisztán az ügyben, de bizonyos, hogy ha Gonda tényleg kémkedésre vetemedett is, csak végső nyomora vihette rá.

baira vastag pokróc borul. Aki deréktól felfelé látja, joggal hiheti, hogy semmi baja sincs, bár arcszíne fehérebb a kelle-ténél.)

Kocsis (kifordított bundája van. Kocsis-jával megáll a tolószék mellett és leugrik a bakkról): Hogy van, lelkem?

Beteg (csendesen): Hagyjon, mi közem hozzá?

Kocsis (részvétlenül): Ideguríttatja magát a sarokba, oszt' nézi a férfiakat! Még kérdezi, hogy mit akarok?!

Beteg: Ebédért jöttem!

Kocsis: Nyavalyát! Ugy kell magának az étel, mint nekem! Pasast akar fogni!

Beteg: Nem igaz! (Szinte sirva). Nem igaz!

Kocsis: Még hazudik is! Tegnap is it volt!

Beteg: Akkor is ebédért jöttem.

Kocsis: Hiszi a pici! Nem olyan maga! Ismerem még abból az időből, amikor járnj tudott. Nekem dumál?

Beteg (mint egy verki): Nem igaz!

Kocsis: Ne járjon már annyit a szája. Amit tudok, tudok. Az a kisleány, aki beküldött az ebédért, az szokta magának az urakat felhajtani. (Nevet): A bácsi kat. . .!

Beteg: Aljas!

Kocsis: Aljas maga! . . .

*

Nincs türelmünk tovább hallgatni. Tíz méterről még mindig halljuk a vitatkozást. Nyávogva, vinnyogva, sirósan védekezik az asszony, durván, röhögve, széles jököddvel vádol a kocsis. . .

Nemes Ferenc

— Ischiásnál egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz reggel éhgyomorra véve előmozdítja a gyomor és a belek működését s könnyű székletet biztosít. Orvosi tapasztalatok dicsérik a **Ferenc József** viz azon kitűnő hatását, ame yet vese- hólyag-, prostata- és végbél-bajoknál is kifejt.

Debrecenben ismét tüntettek az egyetemi hallgatók

Debrecen, január 10

A debreceni egyetemi ifjuság ismét utcai tüntetéseket rendezett. Röpcédulákat osztogattak a debreceni diákok, amelyben a zsidókérdés országos rendezését követelték. A diákoknak gazdasági felszabadulás a jelszavuk, azt követelik, hogy a jövedelmeket maximalizálják és a földreformot minimalizálják. Követeléseik során az a kívánságuk még, hogy az egyetem választott tagjai felsőházi képviselőhöz jussanak.

A röpcédulák nemcsak a numerosclausust követelik, hanem azt is, hogy zsidó hallgatók az orvosi egyetemen keresztény hullát ne boncolhassanak.

A követelések még arra is rámutatnak, hogy a tandíjakat ötven százalékkal le kell szállítani.

„FILATELIA PENTRU TOTI”

Románia egyetlen filatelista (bélyeggyűjtő) szaklapja. Megjelenik havonta egyszer, román és német nyelven.

Kérjen mutatványszámot a kiadóhivataltól Bukarest I, Str. Academiei 2

HIREK

Előfizetőink figyelmébe!

Mindazon előfizetőinknek, akik nem helyi pénzbeszedő útján szoktak fizetni és előfizetésük t. hó 15-én lejár, a mai napon postautóval küldtünk ki. Nagyon kérjük az illető előfizetőinket, szíveskedjenek ezen postautóval felhasználásával az előfizetés megújítására szolgáló összeget mielőbb átutalni, nehogy — ennek hiányában — lapunk folytatólágos küldésében megszakítás álljon elő.

M. Hegyi Ilona:

Tamási Áron és a megbotránkozott olvasó

Ha valaki figyelmesen végigolvasa az Erdélyi Helikon ünnepi Kös-számát, pontosan megtudhatja belőle, hogy melyik író milyen év melyik hónapjában evett és ivott együtt a jubilánssal. És azt is, hogy mit ettek s mit ittak.

Hogy el ne maradjak én se a többi erdélyi mögött, hát hirtelen eszembe jutott, hogy én is ettem és ittam egy betűvető emberrel s abból cikket is lehetne írni.

Igaz, be kell vallanom, nem húst ettem és bort sem ittam utána, se könnyű se nehéz fajtát.

Ugy volt a dolog, hogy az író, akivel összeházasítottam egy kolozsvári utcában, megkérdezte tőlem:

— Akarja, hogy egy jó órát együtt töltsünk?

Én akartam. És hamar megegyeztünk, hogy a kávéházba megyünk, mert nekem a találkozás ünnepi pillanatában egy csésze haboskávára vágyódott a szívem. S az író, aki Tamási Áron volt, megállt egy trafikos bódé előtt és két szivart vett magának, hogy neki is ünnepe legyen. Két szőke, gyűrűs szivart. És nekem két finom cigarettát.

— De én cigarettázni nem szoktam — szabadkoztam.

— Hát éppen azért! — jött a válasz.

És úgy is volt, hogy mikor a kávé végére jutottam, ami egyben akkor az ebédem is volt, hát rágyújtottam a cigarettára.

Tamási azt mondta:

— Levelet kaptam a maguk falujából. Ismeri maga X urat, aki írta?

— Én egy kicsit ismerem.

— Mert azt írja, hogy bár megrendelte a könyvem, de ne küldjek neki belőle. Valakitől kölcsön kapta, elolvasa és arra a meggyőződésre jutott, hogy ilyen erkölcselen könyvet nem rakhat be a könyves szekrényébe.

— Ha-ha-ha! Ha-ha-ha!

— Na, mit nevet? — kérdezte Tamási.

— Hát azt, hogy én ismerem. Hogy én ismerem. Csak azt.

Na, ennyit beszélünk erről.

Aztán hónapok mulva, mikor már rég hazakerültem a mi kicsi városunkba, egyszer egy társaságban, véletlenül, összeházasítottam X urral.

De én nem szóltam semmit neki, csak ültem az asszonyok mellett, akik római kövekkel játszadoztak.

A férfiak egy másik asztalnál iddogáltak és azzal erőltették magukat, hogy pikáns vicceket meséltek. Elég volt a fél fülem is hozzá, olyan hangosan zengtek ajkukról az izes tőgyőkeres szavak. Szinte persenyeztek, ki tudja a legborsosabbat!

A versenyt, szerintem, könnyen és fölényesen X ur nyerte meg.

Ejfel után, már annyira belejött ismerősim a viccelésbe, hogy a felesége akár-hányszor mélyen elpirult és mikor a leg-sikamlósabb részeknél tartott a kedves férje, a római kövek csapkodásával próbálta ellensúlyozni a point-eket. De hiába, X ur egészséges kedve túlharsozta a gyenge ellenőrlémenyt.

Akkor kis darab papírost tettem magam elé és jegyezgetni kezdtem.

X ur figyelmes lett az én gyorsírási jegyeimre.

— Hát maga mit írogat? — kérdezte

— Időjárásjelentés. A budapesti időjárás-kutató intézet jelentése szerint ködös idő és jelentéktelen havazások várhatók. Az alföldön igen erős éjszakai lehűlések lehetségesek.

— A duxi bányászerecsétlenség mérlege. Prágából jelentik: A híressé vált Nelson-tárnában eltemetett bányászok után 126 özvegy és 194 gyermek maradt. A hátramaradottak részére ezideig gyűjtés útján kétféle cseh korona folyt be.

— A halott férj és kedvese nem feledhetnek egymás mellett a temetőben. A párisi legfelsőbb törvényszék különös ügyben hozott ítéletet. Egy férfi végrendeletében meghagyta, hogy barátjának megvan a joga arra, hogy mellé temetkezzék. A végrendeletet a férj özvegye megtámadta, azzal az indoklással, hogy a halál utáni concubium erkölcselen. A bíróság helyt adott az özvegy panasznak és a barátját eltiltotta attól, hogy volt barátja mellé temetkezzék.

— A Kolozsváron feladott és Csikszederára címzett levelet Ploiești-re küldi a posta. Csikszederáról jelentik: A kolozsvári „Vasöntőde és Gépgyár” néhány nappal ezelőtt levelet adott föl a csikszederai Bermann Leó Fiai cég részére. A levél szabályszerűen románul volt megcímelve. Sürgős számlát tartalmazott. A csikszederai cég várta a levelet, de nem jött. Közben megsürgette. Másnap aztán megérkezett a levél, melynek a hátulján a következő megjegyzés állott román nyelven: Această scrisoare am primito la Ploiești, vagyis ezt a levelet Ploiești-ben kaptam. A figyelmeztető írás alatt pedig Joan Petrescu ploiești bőrkereskedő pecsétje szerepelt. Tehát az agyondicsért postánk Csikszederára helyett Ploiești-re küldte a levelet s ott aztán egy teljesen idegen nevű kereskedőnek kézbesítette ki, akiben volt annyi tisztesség, hogy azonnal felbontatlanul továbbította a címzettnek.

ABLAK

Egy amerikai közgazdasági magazinban rendkívül érdekes és finom megfigyeléseken alapuló utasításokat olvasok. Az utasítások kereskedőknek s általában azoknak szólnak, akik árucikkek eladásával foglalkoznak. Kiderül, hogy eladni nem is olyan egyszerű dolog, mint a laikus elképzelné, hanem egy nagyon is bonyolult tudomány s ember legyen a talpán, aki hiba nélkül tudja megállani helyét az eladó-pult mögött. Ezt a tudományt, vagy mondjuk: művészetet a gazdasági válság s a nyomában járó rendkívüli csökkenése a keresletnek a szuperlatívusz fokozta. Mert azt a néhány bevételt, aki ma bejött az üzletbe, igazán nem szabad eredménytelenül kibocsátania a kereskedőnek. Az amerikai magazin szerint az eladónak ma elsősorban jó pszichológusnak kell lennie, aki ismeri az emberi lelket, kicsinyességét és kapzsiságát. Így fűszerkereskedők például azt a tanácsot kapják, hogy a mérlegre helyezett papírzacskóba először mindig inkább kevesebb, mint több portékát helyezzenek. A bevételi számára jóleső érzés, ha a mérlegen aztán hozzátölt még a boltos az áruból, viszont kapzsisága nyomában lázadozni kezd, ha visszavesznek valamennyit a zacskóból. Az eredmény, persze, mindkét esetben ugyanaz. Egy kiló így vagy úgy, csak egy kiló marad. Az eredmény egy, de helyes lélektani módszer mellett kielégül az ember harácsoló és hasznosító ösztöne. A kereskedő pedig, aki jól akar építeni, legcsunyább tulajdonságaink mindennél biztosabb fundamentumára kell hogy építsen.

EZ AZ IDEI TÉL KORCSOLYARUHÁJA



Azok, akik megengedhetik maguknak egy új sportruha beszerzésének fényűzését, nézzék meg ezt az új, amerikai korcsolyaruhát. Szoknyája sötétkék pamutbársony, a kabátka pedig élénk csikózású pullover, amelyet hosszú kötött kesztyű egészít ki. A cipő magasszáru, hogy szilárdan rögzítse a bokát. Az egész ruha egyszerű, izléses és célszerű.

— Elítélték, mert helyeselte Duca meggyilkolását. Szatmárról jelentik: A szatmári büntetőtörvényszék ma ítélt meg Moisés Ilie mózesfalusi földműves ügyében, aki Duca meggyilkolása után egy társaságban helyeselte a merényletet és kijelentette, hogy Duca saját magát itélte halálra. Azt is mondta, hogy ezután még tizenöt hasonló merénylet következik. A vádlott tagadta az inkriminált kijelentéseket és részegségével védekezett. A tanak terhelő vallomása után a bíróság Moisés Ilie három hónapi fogságra ítélte. Az ítélet ellen a vádlott fellebbezett, majd a bíróság három ezer lej kaució ellenében szabadlábra helyezte.

csodálkozva és egyben ingadozott kissé, ahogy állt előttem és a papírlapra meredt.

— Nézzé, — feleltem komolyan —, pár hónappal ezelőtt Kolozsváron voltam. Tamási Áron érdeklődött tőlem egy nő tulajdonosa után, aki maga volt. — Vajjon kegyesrendi pap? Vagy mi lehet? — törpereggett —, hogy olyan tiszta, hogy olyan érzékenyen erkölcsös ember. — Így tü-

★ ELŐFIZETŐINK SZÍVES FIGYELMÉT felhívjuk kitűnően szerkesztett könyvtárainkra. A Brassói Lapok naptárának ára 25 lej. A Népujság naptára 12 lej. A pénz beküldhető az előfizetési díjjal együtt, csak kérjük a szelvényt megjegyezni, melyik naptár kell és mi azonnal küldjük portómentesen.

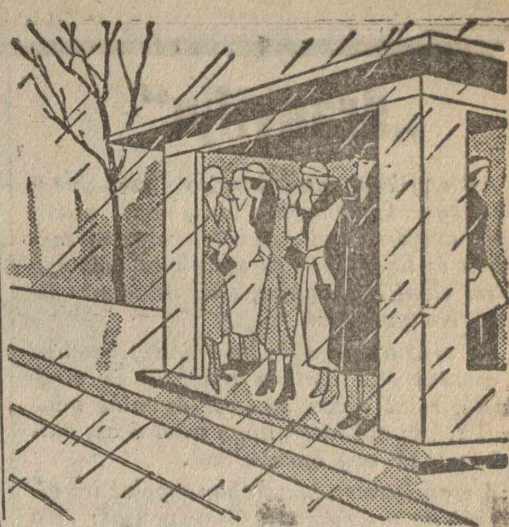
— Erőműhelyi hírek. Szakács János csendőrmestert, az erőműhelyi csendőrség parancsnokát, jelentékeny bűntények felderítése körül szerzett érdemeiért a bukaresti országos csendőrfelügyelőség érdemrenddel és 5000 lej prémiummal tüntette ki. — Droveczky Pál és Cservid András gálospetri földbirtokosoktól — a közelgő dohánybevételekre való tekintettel — ismeretlen tettesek nagyobb mennyiségű dohányt loptak el. A csendőrség az ügyben bevezette a nyomozást. — Ugyancsak ismeretlen tettesek elloptak Balogh András irinyi gazdától 720 kg. búzát; Faub Eszter érseklendi lakostól négy kővér libát és hat tyúkot. — Csiha Ernő földbirtokos tanyáján kigyulladt a szénás-csűr; tizenkét szekér széna és szalma elégett. A csendőrség gyűjtőegysége gyanakszik és erősen nyomoz a tettesek után.

— Fogfúró, világítással. A fogászati technika újabb vívmánya, hogy újabban a fúrószerszámot egy nagyon apró izzólámpával és egy nem kevésbé apró kapcsolóval látják el. Az áramszolgáltatás kábelvezeték útján történik, amelyen a fúró van. Az izzólámpácska úgy van meg erősítve, hogy a fogorvost semmiképp se zavarja munkájában és lehetővé teszi a száj minden zugának megvilágítását.

— Megölte a mostoha fiát — egy évre és 8 hónapra ítélték. Sepsiszentgyörgyi tudósítónk jelenti: A szentgyörgyi törvényszék hétfőn tárgyalta Lőrincz József nyugtató lakos bűnperét, aki felindulásában elkövetett emberölés vádjával terhelten állott a bíróság előtt. A vádlott és mostoha fia között a durva beszéttések napirenden voltak. A gyilkosság reggelén a fiu azt követelte szüleitől, hogy az apjától reá hagyott házból azonnal költözzenek ki s mivel mostohaapja követelésének nem tett azonnal eleget, rombolni kezdett. Mikor a fiu, szülei ismételt kérésére sem csillapodott, mostohaapja, — erős felindulásában, — felkapott egy fejszét s a dühöngött többször fejbe vágta. A bíróság, az enyhítő körülmények figyelembevételével, Lőrincz Józsefet egyévi és nyolc hónapi fogságra ítélte.

nődött Tamási és én nem tudtam pontosabb leírást adni, minthogy közelebből csak most ismertem meg magát. Most aztán feljegyzem, amiket maga beszélt, hogy elküldhessem Tamási Áronnak és odairhassam:

— Szemelővények X ur stílusából. Most értem csak meg, hogy a maga könyve miért nem elégítette őt ki.



HUZAMOSABB TARTÓZKODÁS

a szabadban nedves — hideg időben borzongó, kellemetlen érzést okoz. Ilyen alkalmakkor könnyen ki vagyunk téve fertőzésnek. A szájrég és a légzőcsővön keresztül bacilusok hatolnak be testünkbe. — Védekezés eme veszély ellen Anacot pasztillák rendszeres használata által és így megelőzi a komolyabb megbetegedéseket, amelyek egészségére végzetessé válhatnak.

Az Anacot pasztillák — Formaldehyd tartalmuk által — fertőtlenítik a szájrég, légzőcsövet és elpusztítják az összes baktériumokat. Tubus Lei 37.

ANACOT

Dr. Wander r. t. üzemek készítménye

— Hunyadmegyei hírek. Ajtay Ödön, Kovács László és Tiszkes János Kitéd községi fiatal fiukat — a falutól két kilométernyire — farkasok támadták meg. A megrémült suhancok futva menekültek a legközelebbi portáig, ahonnan megfigyelték, hogy a két veszedelmes üldöző Bosorod község felé vette útját. Ugyanazon éjszaka Bosorod községben Leluc Juon gazda kilenc juhát falták fel a farkasok. — Mult hét pénteken Toma Zaharie és Nyág János — Almás és Zalatna között — az országúton egy megfagyott férfi hullájára találtak. A bevezetett nyomozás egyelőre nem tudta megállapítani a szerencsétlenül járt idegen kilétét.

— Vér-, hő- és idegbajosok a természetes „Ferenc József” keserűvizet mint igen jó beltisztító szert eredményesen használják.

— A „KORUNK” JANUÁRI SZÁMA. Az utódállamok legolvasottabb társadalomtudományi és szépirodalmi lapja, a Korunk a most megjelent januári számával a kilencedik évfolyamába lépett. Tartalmánál fogva szinte ünnepi számban az érdekesebb érdekesebb cikkek és szépirodalmi közlemények találhatók. Tanulmányai közül az alábbiakra hívjuk fel a figyelmet: Sándor Pál: A fasizmus amerikai formája, Bányai Imre: A romániai zsidóság, Vladimir Clementis: A szlovák középkelet, Donáth Irén: A zene utjai, Neufeld Béla: A neurózis szociológiája, Dezséri György: A mai erdélyi magyar ifjúság, Jeszenszky Erik: A véletlen és a szükségszerűség a történelemben, Roth László: A fényképtől a szocio-fotóig, Györkös Ferenc: Stefan George, stb. stb. A Kultúrkronika, Világpolitikai problémák, Világ gazdasági kérdések és Szemle rovatokban husz kisebb cikket vesz az olvasó. Szépirodalmi közleményei között Gereblyés László Uj Bolond Istók című hőskölteményét közli. Lapok, folyóiratok című rovatában részletes európai lap-szemlélet ad. Előfizetni óhajtoknak ingyen küld mutatványszámot a Korunk kiadóhivatala, Cluj, Calea Marechal Foch 13.

★ Köszönetnyilvánítás. Ezúton mondunk hálás köszönetet mindazoknak, kik felejtethetnek jó férjem és apukám, Horváth Árpád temetésén megjelentek, koporsójára virágot helyeztek, vagy bármi módon részvételük kifejezést adtak. Özv. Horváth Árpádné és kisfia, Árpika.

„Aranyifju”

Az egyiknek csontkeretes szemüvege volt, gyermekszobája, hintalova, mikor középmezsgyre nőtt, vidéken ulazott textilben és hócipőben és szerelmes volt egy fiatal elvált asszonyba, akit mindenki ismert Nagyváradon.

Az asszony nem tudta mindig bevárni a csontkeretes ifjút a vidékről és megcsalta, mint régen az urát és mint mindenkit, aki azt hitte, hogy most ő az, akit vel csalnak egy harmadikat.

A csontkeretes bánatában levelet írt vidékről az asszonynak. Csak ennyit: „Ha sárguló faleveleket látok, vagy vénülő szobaasszonyokat, akkor mindig te jülsz az eszembe”. A soffőr, aki a csontkerest fűarozta, nem engedte elküldeni a levelet. A soffőrnek bőrkabátja volt és izlése, meg egy kis szájalom azok iránt, akiket az élet elsodort, egyelőre csak várad aranyifjak hálószobáiba...

Mig a csontkeretes vidéken utazott, az asszony két aranyifju testőrral sétált az utcán, táncolt a kávéházban és beszélgetett magáról a klubokban. Az egyiknek szintén csontkeretes szemüvege volt, jó családból származó, gazdag ifju, aki elromizta a napokat az apja pénzéből. A másik utazó volt szintén, aki az asszony kedvéért rövid ideig kilépett az autók puha bőrüléseiből, hogy az asszony még puhább ölében keresse a gyönyöröket.

Ezzel a két aranyifjával sétált a kózzon, amikor a textiles ifju a levelet ott, a kózzon forgatagában, a muffjába csempészte. Az asszonyka elsápadt és megmutatta a levelet.

Elégtételt kért.

Az ifjak egymásra néztek és azt mondták: „Ugyan, gyerekség az egész, nem számít.”

Az asszony nem tudott belenyugodni a sárga falevelek és vénülő szobaasszonyokról mintázott hasonlatokba. Átsírt egy éjszakát és másnap a soffőrnek is megmutatta a levelet. Védje meg a brutális támadásoktól.

A soffőr azt mondta: Nézze, asszonyom, én egy szegény soffőr vagyok, én nagyon sajnálom magát, de az utasaimat, ugye, nem vonhatom felelősségre és főleg akkor nem, amikor nem is vétettek ellenem semmit.

Pont. Ennyi történt és semmi több.

Mi nem vagyunk hívei a párbajkodásnak, viszont elítéljük azokat az aranyifjakat, akiknek lehet, hogy a zsebeikben „arany”-huszasok csörögnek, de az ifjuságnak a szentsége, tisztelete a másik nemmel szemben, egészen mélyre süllyedt. Ezek az ifjak, csak bömbölni tudnak a sportpályákon és dívalosan megkönni a pöttyes selyemsálakat, de izlésük nincsen, inkonzekvensek, demoralizáltak, egy kor megmagyarázhatatlan és érthetetlen kelevényei, néha undorral kell elfordulni tőlük, ha az ember szembetalálkozik velük az utcán...

Lőrincz György, a nagyvárad koreográfus

Az egyik bémertéri tánciskolában bemutatkozó előadást tartott Lőrincz György 16 éves koreográfus.

A bemutatkozó előadás előtt néhány nappal az „Esti Kurzus” közönségének szavakkal ismertette a táncot, s ahogy azt végigvezette az összes fejlődési fokozatokon, egész az új táncművészetig, már fel is olvadt a közönség feszes óvatossága, amely a 16 évvel szemben bizonyos passzív jóakaratot tanusított.

Az előadás után már mindenki tisztában volt azzal, hogy Lőrincz György komoly felkészültségű, logikusan gondolkodó, igen tehetséges fiatalember, akit meghallgatni élmény s akinek táncát végignézni esemény.

A tánc egy teljesen újszerűen felfogott pantonim, a ritmusnak és színjátéksáznak mindenkor művészi és széles skáláján.

Lőrincz György gondolkodtatva táncol és táncolva gondolkodtat. Ez nem jötték a szavakkal, ez komoly és ahogy Lőrincz György a kor gondolatait is beleviszi a laikusnak talán idegen, de a hozzáértőnek feltétlenül művészi és maradéktalanul újszerű mozdulataiba, úgy érezzük, hogy még Várad is kevés ilyen nagy tehetséget termelt.

Lehet, hogy rövidesen felfüggesztik a nagyvárad ostromállapotot

A Bukarestből hazaérkező Mosoiu Tiberiu polgármester kijelentette, hogy a fővárosban felhívta az illetékes körök figyelmét, milyen jelentős károkat okoz az ostromállapot s különösen a korai záróra. Nagyvárad kereskedelmi életének. A polgármester szerint

remélni lehet, hogy az ostromállapotot Nagyváradra vonatkozólag még ezen a héten felfüggesztik.

De ha ez nem is történne meg, arra feltehetően számíthat a város, hogy a most éjjeli 12-re megszabott zárórát kitolják legalábbis 2 óráig.

Három nagyvárad rabló kerül statáriális bíróság elé

Előzőleg beszámoltunk arról, hogy Bancsa Gyula, a görögöldali gyilkos fivére, egy rokonával együtt a kolozsvári hadbírószék elé kerül az ostromállapot törvény alapján, egy rendőri megtámadása miatt. Keddre azután megszületett Nagyváradon a második statáriális ügy.

A hajnali órákban a Wasserstorm-lepen három bekormozott arc, felfegyverzett rabló lelőtte Fábán Sándor éjjeliőr kutyáját, majd nekironított Fábánnak.

Behasították a fejét, majd nekiláttak a fosztogatásnak. Kropp Sándor lakásában

és pincéjében egy csomó értékes holmit zsákmányoltak. Innen kijövet azonban egy csendőrőrzárattal találták szembe magukat.

Két rablónak sikerült elmenekülnie, a harmadikat azonban lefogták és megállapították, hogy Mezei Traján felkeri legényekkel azonos.

A súlyosan sebesült éjjeliőr a bekormozott arc ellenére is felismerte benne a támadók egyikét.

Mezeit átszállították Kolozsvárra a VI. hadtest bírósága elé, míg bűntársai után erőlyesen nyomoznak.

Ujságíró bál

A bál anakronizmus lett. Valamikor, farsang idején, fiatal lányok, négy-öt bálba elementek s többet nem táncoltak egész évben. Ezekre azután felkészültek ruhákkal és vágyakkal, álmokkal és tervekkel s ezekből éltek, s ezekkel feküdtek le este ágyba a következő farsangig.

Dehát a bál anakronizmus lett, mint annyi sok, minek kötöttsége s köze volt a romantikához. Ma nem kell bál, mert bál van minden este. Mert táncolnak minden este s esetleg minden délután.

De a bál, idejemultától eltekintve, le kell szögezni, hogy kitünően sikerült a nagyvárad Ujságíró bál.

Bál és tánc. De volt itt, mi ezt a fényességet összehozta, néhány szomorú momentum is: redukált fizetésű, munkanélkül álló ujságírók felsegítése, ami az alap gondolat szomorúságától eltekintve,

anyagi végződésben, vig hangulatban fejeződött ki.

A város vezetősége és még sokan, kedvesen és pártfogóan, ott álltak az ujságírók mellett, akiknek mai küzdő robotjukban talán sikerült kellemes éjszakát juttatni a bálozóknak. Szépségkirálynőnek Kupferstein Rózsit választotta meg, a polgármesterből, ügyvédek közül és ujságírókból alakult zsűri, míg udvarhölgynek Goldhammer Ducit és Szegedi Annit.

Mindenki ott volt ezen a bálon, aki bármilyen tekintetben is, de jelent valamit Váradon s vig hangulatban, reggeli órákban ért véget és futott zátonyra a sötétben dolgozók sikerületlen intrikája, mely csak rajtuk hagyott örök és szegyetlen bélyeg.

ZENE LESZ!

Ijedten, sietve, a politikában tájékozatlanul, az éjszaka sötétjéből, még sötétebb borítottan, rohant a hír, hogy Ducát lelőtték.

Még talán meleg volt a revolver csöve, a kiroppított golyók nyomán, mikor már elszárgult a hír.

A römikő kihullott a játékos kezéből s a koncentrálatlan emberi agy ijedt demonstrációjaképpen, a bridzskártyák is szertehullottak az asztalon.

Idegének szólították meg egymást. Régi haragosok kibékültek, az ijedtség, a megdöbbenés, az ismeretlen jövő összehajolt és megbékélt.

A büszke szerény lett. A szemtelen alázatos és a gazdag, úgy érezte e pillanatban, hogy vagyonát-vesztett, így hát társként a szegénynek, közös platformon vitatta a merényletet.

Akkor éjszaka klubokban, tereken, utcákon és kávéházakban, kicsi, apró és neveléses volt az Ember, ahogy egymás politikai jóslatától várta az irt és az enyhítés szavait.

— És most?! — villant suttogott az agy kapkodó kérdése...

— És most?! — rémegett és rebegett a más-kor oly hangos és biztos, főnhangos polgár. A telefon is berregett az éjszakában, ahogy fennlevők ébresztették az alvókat a nyugtalan hírrel, ahogy a fennlevők, valódi rossz emberek, ébresztették a nyugodtan alvókat, hogy azok, ijedten ébredve, még ijedtebben képtelenek legyenek elaludni.

Várad megremegett. Várad, amely zsidó városnak van elkönyvelve mindenki köztudatában, most úgy érezte, legtöbb oka van félni. Nem látva, nem ismerve a jövő bizonytalan kialakulását, már utlevelet váltott, már ingóságairól diszponált, már szidta is ostoba üzleti vállalkozásait, mely pénzt ingatlanba vélte menteni. Már utazott is, már rohant is, megálmódott ismeretlen tájak s határok felé, szörnyű ijedtségében.

A gyilkos golyója, az éjszaka sötétsége és az általában ilyen alkalmakkor született és agyonkolportált szörnyű kacsák, alaposan ráijesztettek Nagyváradra. És ahogy az emberek észrevették, hogy kibeszélték magukat, hogy a másik sem okosabb, vagy biztosabb, már el is hagyták a terepet. A kávéházak kiürültek és a klubok kongottak az ürességtől.

Várad hazament, amint mondták, hogy „megpróbáljon” aludni.

Másnap szombat volt.

Reggel még vitatták az eseményt, délfelé azonban már, aki a merényletről beszélt, annak akceptálnia kellett a kegyetlen választ:

„Már hallottam” és este, jaj volt annak, aki az eseményt kommentálni merészelte.

„No german problems”, „Semmi német probléma”. Ezt nyomatatta five of clock-os meghívójára pár hónappal ezelőtt a problémától szabadulni akaró angol-szász szellem.

„No german problems.” Elég a német kérdésből. Elég a német borzalmak folytonos tárgyalásából, mi szórakozni akarunk.

„No german problems”, — mondták, — a hogy megakartak szabadulni és ki akartak szakadni a férdésből, ami nekik kellemetlen és unalmas volt.

A koncentrációs táborok borzalmait, igaz, ezzel nem szünt meg, és nem oldódott meg a német probléma sem.

És valahogy úgy éreztem, szombat este, hogy Várad is kiírta, láthatatlanul ugyan, de annál hangosabban: Elég a merényletből, elég a merénylet kommentálásából.

Várad Szilveszterre készült, egy olyan boldog és egy olyan nyugodt elfelejtkezéssel, mintha valóban megszűnt volna minden probléma.

Ugy készült a Szilveszterre, mintha megakart volna bosszulni magát az egész merénylet-komplexumon, amelyik az éjszaka sötétségében rátorított és meghorzasztotta.

És már szombaton este a merénylet utáni ijedt kombinációkat az esetleges szilveszteri zenetiltalom sérelme váltotta fel.

Lesz zene, vagy nem lesz zene?! — kérdezték és latolgatták hamleti mélységekkel.

Music or not music?! — ez itt a kérdés!

S ahogy egy-két agytekeres, egy-két gondolkodó fej, egy-két politikát, vihart, vagy bajokat latolgató koponya még sietett, szaladt és beszélgetett, már teljesen egyedül maradt, már teljesen egyedül maradt utcákon és klubokban, már szinte bántó volt a nagy tömegek számára, ahogy sértette a szilveszteri hangulatot.

A römikő már ismét biztos glédában feszült a fatábla támasztékán.

A roulettégép már ismét forgott, ahogy kis rézpengettyűje már osztotta is a ruzsos, vagy noáros szerencsét.

— Plén katorz! — kiáltotta a bankár, — s ahogy maga köré csavarta a hömpölygő Váradot, már senki sem ismert volna rá a múlt éjszakai ijedt kis figurákra, akik ismét meg-nöttek és megint elindultak, kik ismét büszkék, szemtelenek és gazdagok lettek, kik ismét döbbenetesen emberekké változtak, hamisíthatatlanul s nagyrészt felháborítónan em-berré.

Jossot-nak van egy karrikatúrája a polgár-

ról. Jossot úgy ábrázolja a polgárt, mint egy olyan lényt, amelyik már nem állat, de még nem ember.

Ez a polgár és ez a rajz jutott eszembe, amikor öngyűsége, a férjébe karoltan, remegve rámszólt szombaton este, ahogy szaladtam volna a klub lépcsőjén lefelé.

— Ugye, azért lesz zene?! — Azért?!

Egy pillanatra megálltam s nem tudtam felelni.

Azért?!

Igen, azért, mert a miniszterelnököt lelőtték, mert állítólag gyászról beszélnek, mert statárium van, mert cenzura van, mert laján egy kicsit megremegett az ország, mert a francia lapok kolumnákat ordítanak, mert egy kicsit Európa is megrendült... Óh, hát csak azért... azért?!... Éreztem, hogy felelni kell. Legyűrni magamban a polgár undorító és borzalmas képét, kinek legfontosabb és legjelentősebb gondolata az esti tánc. Forgott a gyomrom s még felcsapott a fejembe valami pillanatnyi forrás, egy esetleges tragédia ijedt képét hessegettem, még bennem volt egy kép egy Sarejevóhoz hasonlító fanatikus gaztett nyomán, egy golyó, mely egy világot gyújt, még ez remegett, izzott és rohant, még ez szántott, borzolt és kavargott bennem, de megálltam és feleltem. Lehiggadtam, egy percre csak, egy pillanatra csak, hogy megnyugtassam öngyűsége és a férjét.

— Nincs semmi baj, — feleltem harcrakeltem az undorral, — semmi!

— ZENE LESZ!

A barátom munkanélküli lett

Ne olvassák el, magamnak írtam.

Ne olvassák el, nem panasznak írtam, nem is könyörgésnek, fájdalomnak írtam.

Ne olvassák el, a barátomnak írtam. Kettőnknek írtam.

Ne olvassák el, nem is írtam.

Csak a tollat emeltem, hogy a papír fölé tettem s a többi szétömlött, mert fájdalom az egész. Beszélni is kár róla, senki sem segít.

Mégis megírom, a barátomnak, meg magamnak.

Ne olvassák el.

Most este, hogy megyek, jön szembe a barátom, komolyan néz rám, a szemét úgy tartja mereven, mint soha még, a karját úgy nyújtja felém, oly lassan, mint sohse láttam, mikor kérdeve nézem s mikor kimondja: Felmondtak. Most egy perc szünet köztünk, mert nem lehet felelni, csak lassan, ivben karbanfogom és sétálni hívom magammal.

Szólni nem lehet. Szó csak egy volt köztünk s azt ő mondta s elébe vágott vele minden mondanivalónak, minden ígének a világon.

Ebben a szóban Zola és Dosztojevszkij is befejezték mondanivalójukat.

Egy szó, ami befejező és végleges.

Beszélni, kár utána. Vigasztalni nem lehet. Új állás? Lehetetlen...

Tulajdonképpen a szava, amivel fogadott, egy befejezett beszélgetés. Az ő szava egy helyrehozhatatlan szétzuhanás, az ő szava forradalom.

A véglegesség ponttal.

Egy szó, ami egy kötet.

És — kérdem — miből élsz majd, hiszen a hónap végén, sehoval sem mész dolgozni?

Nem felel. Nincs szava. Az utat kilopták alóla. Hiányzik talpának a talaj.

Felnéz az égre, ami csillagos, végig-simítja a fejét és azután még azt mondja:

— És hogy az anyámmal is mi lesz?

Ezután, már nem beszélünk, csak me-gyünk a járdán. Éjszaka van. A hajnal közel és élet semerre.

Egy ember, aki meghal előttem és nem tudok segíteni rajta.

Negyvenmillió barátom sétál a világon szétzuzott fejjel az éjszakában csillagok alatt.

Nem lehet rajtuk segíteni.

Miért olvasták el?

Statistika a Szilveszterről

ROYAL KÁVÉHAZ:

1932-ben eladtak 10 üveg pezsgőt, 86 üveg bort 200 feketét.

1933-ban eladtak — pezsgőt, 8 üveg bort, 50 feketét.

ASTORIA KÁVÉHAZ:

1932-ben eladtak 90 üveg pezsgőt, 406 üveg bort és 600 feketét.

1933-ban eladtak — pezsgőt, 10 üveg bort, 60 feketét.

PALACE KÁVÉHAZ:

1932-ben eladtak 50 üveg pezsgőt, 140 üveg bort, 500 feketét.

1933-ban eladtak 1 üveg pezsgőt (azt is elvitték), 30 üveg bort, 100 feketét, (itt volt még a legjobb konzom.)

K Ö Z G A Z D A S Á G

Temesvári olajgyár, amely nem tagja a kartellnek

Temesvár, január 10

Az olajfogyasztók régi panasza, hogy az erdélyi olajgyárak javarészt kartellben vannak és így magas árakat szabnak meg. A temesvári Egyesült Lakk és Festékgártyár r. t. most új olajgyárat állított fel, amely nem tagja az olajkartellnek. A gyár január elsején kezdette

meg működését és gyártmányait a legközelebb már forgalomba is hozza.

Temesvári jelentés számol be arról is, hogy ugyancsak az Egyesült Lakk és Festékgártyár egy ételolaj forgalomba hozatalára irányuló kombinációban is részt vesz. Az ételolajból előállított készítmények rövidesen szintén forgalomba kerülnek.

Franciaország ipari kontingensét a tavalyi mennyiség huszonöt százaléka szállításra le

Bizonyos feltételek mellett kivételesen és egyes államokkal szemben ez a kontingens a négyszeresre emelhető

Páris, január 9

A „Journal Officiel” december 31-iki száma közli az eddig is kontingentálás alá tartozó ipari cikkeknek ez év első negyedére megállapított kontingenseit. Ezzel az intézkedéssel kezdetét vette ipari téren is a francia kormányának már régebben tervbe vett új kontingentálási politikája.

Az ipari kontingenseket igen jelentékenyen leszállították, amennyiben a legtöbb cikknél az eddigi kontingensnek legfeljebb 25 százalékát állapították meg. Külön rendelet úgy intézkedik, hogy a most megállapított kontingenseket négyszeresre lehet emelni a külön megállapított feltételek jelenléte mellett. Egy másik, ugyanakkor megjelent ren-

delet viszont a kontingentálási eljárás alól eddig mentesített egész sor iparcikket vont be a kontingentálás kereteibe.

A kontingens alá tartozó árukat csak külön bevételi engedéllyel lehet importálni, amely engedélyeket a francia importőröknek kell kérniük. Az ipari kontingenseket, amennyire az az eddigiekből megállapítható, az 1933 év importjának 25 százalékában állapították meg. Ezekre a most kontingens alá vont iparcik-kekre is vonatkozik már az új kontingentálási rendszer valamennyi intézkedése. E téren is lehetséges tehát a megállapított kontingensek négyszeresre emelése abban az esetben, ha az illető exportáló államok a francia kivitel számára megfelelő engedményeket biztosítanak.

Az Interxim Bukarestben fiókot állított fel

(Bukarest) A nagyváradi Interxim, amely a Magyar Általános Hitelbank te-
mesvári vezérképviselőségének alapítása és amely export- és importüzletekkel foglalkozik, elhatározta, hogy Bukarest-

ben fiókot állít fel. A fiók már működik is és annak igazgatója és vezetője Katz Rudolf lett.

TERMÉNYÁRAK.

(Nagyvárad) A terménytőzsde legújabb árjegyzése szerint: buza 400—410, rozs 250—260, árpa 200—220, zab 190—200.

Hétszáz részvényes jelenlétében a kolozsvári zsidó neolog templomban tartották meg a Kishitelbank szanáló közgyűlését

A Joint szanálja a bankot, de a kistrésztvényesek a jövőben az igazgatóságban negyvenszázalékos képviselőket nyernek

A régi igazgatóság magánvagyonából másfélmillió lejjel járul hozzá a szanáláshoz

Kolozsvár, január 10.

Részletesen beszámolt a B. L. arról, hogy a Kolozsvári Kishitelbank jelenlegi vezetősége és annak kistrésztvényesei egyik legutóbbi ülésükön nem tudtak megállapodásra jutni. Arról volt ezen az ülésen szó, hogy az amerikai Joint hajlandó a Kishitelbankot, amely Lichtmann Aladár igazgató öngyilkossága után és nyomán bajba jutott, szanálni, ha a részvényesek hozzájárulnak ahhoz, hogy részvényeiket a jelenlegi névérték 25 százalékára lebelegezzék és az igazgatóság ugyanannyi új tőkét visz bele a bankba, mint amennyivel a szanáláshoz a Joint hozzájárul.

A tárgyaló felek nem tudtak megállapodni. Komoly és higgadt tárgyalás helyett vádaskodások hangzottak el és azok nyomán felkavart vihar lehetett volna minden tanácskozást, úgyhogy újabb közgyűlés elé kellett a végleges döntés kérdését bocsátani.

Az új közgyűlést most megtartották és azon mintegy hétszáz részvényes jelent meg. A megjelentek nagy száma bizonyítja, hogy Kolozsvár kisiparos körei a legnagyobb felháborodással tárgyalják és kezelik a Kishitelbank szanálásának kérdését. A közgyűlést a kolozsvári neolog zsidó hitközség Ferdinánd-uti templomába hívták egybe.

A gyűlést semleges személy, az igazgatóság és a részvényesek megállapodása alapján választott kolozsvári ügyvéd, dr. Balázs Ernő vezette le, aki megnyitó beszédében arra hivatkozott, hogy az osztromállapot és az a körülmény, hogy a gyűlés templomban folyik le, megköveteli, hogy a felszólalók a szendélyesebb ki-
rohanásoktól tartózkodjanak.

Utána Ligeti Sándor dr., a Kereskedelmi Hitelintézet igazgatója ismertette a szanálási tervet. E terv szerint a részvények 75 százalékos lebelegezése után a Joint hajlandó a bankkal szemben fenn-

álló követeléséből egymillió lejt leírni és a kibocsátandó új részvények 75 százalékát felvásárolni, amennyiben az igazgatóság magánvagyonából másfélmillió lejjel ugyancsak hozzájárul a bank szanálásához. Az igazgatóság ezt a hozzájárulási kötelezettséget egyetemlegesen vállalta is. Amennyiben a közgyűlés a szanálási tervet elfogadja, — mondotta az előadó — semmi akadályja annak, hogy a bank működését azonnal és ismét megkezdje.

A szanálási tervet heves vita követte. A felszólalók súlyos szemrehányással illették az igazgatóságot és különösen dr. Fenichel József ügyvédet, a bank ügyészét. A felszólalások a végén azonban odakonkludáltak, hogy a kistrésztvényesek beleegyeznek a részvények lebelegezésébe, de csak abban az esetben, ha a jövőben a kistrésztvényesek az igazgatóságban és felügyelőbizottságban megfelelő képviselőkhöz jutnak. Kikötötték még a felszólalók, hogy a jövőben a kihelyezett

tőkéik minimális költséggel jussanak a kölcsönvevők kezéhez és hogy a peresített tételek költségfelszámítása ne tegye tönkre a bajba jutott kisembereket.

Roppant éles volt Lazarovicinek, az „Uniunea Evreilor” titkárnak felszólalása, aki azt követelte, hogy az öngyilkos bankigazgató sikkasztásának minden anyagi következményeit az igazgatóság viselje. Lazarovici azzal vádolta az igazgatóságot, hogy Lichtmann csak úgy tudott annyi sikkasztást elkövetni, hogy az igazgatóság ügykezelésének szabálytalanságait elnézte, mert Lichtmann valamilyen igazgatósági taggal jó barátságot tartott, a sikkasztott pénzt együtt mulatták és kártyázták el.

A szervezet főtitkárnak éles felszólalása ellenére is

a kistrésztvényesek elfogadták a szanálási tervet,

mert a kolozsvári kis zsidóegzisztenciának szükségük van az átszervezett kishitelbankra és mert a nagyrésztvényesek is hozzájárultak ahhoz, hogy a jövőben a bank igazgatóságának negyven százalékát a kistrésztvényesek soraiból válasszák. A választások során egy öttagú különleges hatáskörrel rendelkező bizottságot is választottak, amelynek a régi igazgatóság működését kell majd kivizsgálni. A közgyűlés kimondta még, hogy a régi igazgatóság és felügyelőbizottság csak akkor kaphat felmentést, ha ez a bizottság munkáját befejezte.

Lichtmann Aladár ügyvezető igazgató állására a bank új igazgatósága pályázatot akar kiírni. Kolozsváron egyébként az a hír járja, hogy dr. Fenichel József ügyész a közeli napokban lemond állásáról.



Energia

hiánya megakadályozza

munkája végzésében, elcsüggeszti...



Számos nő teszi fel a kérdést: „hogyan táplálkozzam megfelelően, anélkül, hogy alakomat és egészséget veszélyeztetném?” A válasz:

OVOMALTINE.



Akár irodában, akár otthon dolgozik, energiára van szüksége. Számos energiaforrás létezik, de a legfontosabb közöttük az étkezés és az alvás.

54 országban, az asszonyok ezrei — akár tisztviselőnk, akár csak a háztartással foglalkoznak — oldották meg ezt a problémát.

Lefekvés előtt egy csésze Ovomaltinet isznak, ezt a nagyszerű svájci italt, amely teljes értékű tápszer, kellemes ízű, energiát ad, új erőt, egészséget és ugyanakkor a legjobb altatószer, anélkül, hogy bódító lenne. Akik hamar elfáradnak, akik erőtlének, akik legyengültek, okvetlenül igyanak Ovomaltinet.

Ára: Lei 50.—, 98.—, 175.—, 320.—

OVOMALTINE

Dr. Wander r. t. üzemek készítménye.

TÖBB VILÁGOSSÁGOT!

Az igazi bűnösök kinyomozását követeli a közönség a szatmári városi villamosmű sikkasztási ügyeiben

Szatmár, január 10.

Azzal talán még sincs elintézve a szatmári villanyüzemnél történt többszázszáz sikkasztás ügye, hogy a két pénzbeszedő szolgát lecsípték és bedugták az ügyészség fogházába. Ez természetesen és nem szenzáció. Ez csak természetesen következnie kell a sikkasztásnak. A két szolga a hüvőre került és súlyos hónapokkal vezekelnek azért, amit tettek. Crisan Dumitru egyévi eredménydus pénzbeszedői működése alatt százötvenezer lej sikkasztott. Kállay János viszont évek óta a villamosmű szolgálatában áll, tehát ennek megfelelően többet is sikkasztathatott.

Sikkasztott is mindkettő.

De a közvélemény a két szerencsétlen sikkasztó becukásával még egyáltalában nincs megnyugtatta.

Mert furcsa és felháborító lenne, ha ezzel az egész ügy a lovagias szabályai szerint el lenne intézve. Elvégre az igazán az igazság-szolgáltatás és Crisan Dumitru magánügye, hogy az a huszonöt ruha, amelyet az egyszerű pénzbeszedő (akiről különben kistűlt, hogy nem is olyan egyszerű, mert hiszen azért sikkasztott, hogy megizlelje a nagyuri élet, a huszonöt ruha, a selyem-fehérmű gyönyörűségeit), lakásán találtak, hány hónapba fog kerülni? Az is magánügy, hogy Kállay János állítólag uzsorakamatra költötte a sikkasztott pénzt.

Az azonban egy cseppet sem magánügy, milyen felelőtlen könnyelműséggel, milyen Osáky-szalmája módjára gazdálkodnak az erre hivatott urak a városi villamosmű, tehát vég-eredményben a közönség vagyonával. Nem lehet magánügy és főleg nem lehet ebben a városban magánügy. Ebben a városban, ahol nyomorult százezer villanytárolásért ületek maradnak sötétben és lakásokból kapcsolják ki a villanyt. Ebben a városban, ahol a villanyzámla-inkvizíció olykor eléri, sőt túl is szárnyalja az adó-inkvizíciót.

A pénzbeszedő alantas közeg, ezt jól tudjuk. Felülről nyomják, hogy minél többet és minél jobban inkasszáljon. Hát ezek inkasszáltak is. Minél többet és minél jobban. Miképpen történhetett meg azután az, hogy bántatlanul és büntetlenül százezer sikkasztottak.

ugyanakkor, amikor egyre több a petróleum a szatmári lakásokban, mert nem bírják a kilovattonként tizenhat lejes áramdíjat és főleg nem tudják pontosan napra fizetni a számlát, amikor itt, a határszélen, minden harmadik házban középkori módszerekkel faggyugyertyát és mécesest égetnek, mert hasztalan csavargatják a villanykapcsolót, az csak kattog némán, de világosságot nem áraszt, hiszen a villamosművek igazgatósága kiadta a jelszót, hogy „legyen sötétség”.

A város közönsége azonban világosságot akar.

Világosságot minden kérdésben, ami a városi villamosműnél történik. Világosságot, hogy miképpen tartják nyilván a befizetett összegeket, miképpen könyvelik el és miképpen ellenőrzik az alantas közegot.

Tisztán szeretné látni, hogy ki itt a felelős? Mert valaki a letartóztatott pénzbeszedőkön kívül még tartozik felelősséggel azért a vét-kes könnyelműségért, amellyel a közpénzeket kezelik? A két letartóztatással korántsem elintézte az a kérdés. Ugy érezzük, hogy a következményeket valakinek le kell vonni.

És most az egyszer nem lehet kikapcsolni az áramot. Most az egyszer nem lehet mester-séges sötétségbe borítani a várost, nem lehet megvakítani a közvéleményt, amely a sötét-ben tapogatódzva bár, de egyre erősebben követeli, hogy tisztán lásson.

„Több világosságot!” Ez a jelszó most és ennek a világosságnak nemcsak a sikkasztás és az ellenőrzés hiányainak kérdésére kell kiterjedni. Ennek a világosságnak be kell hatol-ni azokba a mesterségesen sötétben tartott rejtelmekbe is, amelyek a számla „kikerekítő-sére” vonatkoznak. Itt ugyanis az a szokás, hogy a számlát, ha az tört számokból áll, öt-ven banival, egy lejjel, sőt az utóbbi időkben már másfél lejjel is kikerekítik. Természetesen főfelé. Ez egyéneknek, egyeseknek nem volna nagy baj. De itt hatvan ezer lakos van. A hat-vanezerből legalább huszezer előfizetője a vil-lamos-műnek. Ez a kikerekítés könnyen lehet havi huszonötezer lej is. Milyen jogon és miért szedi a villamosmű ezt a havi huszonötezeret? Talán ebből kell fedezni a nagyuri mániában szenvedő pénzbeszedő huszonöt ruháját és több tucat selyemingét? Vagy ebből kell palás-tozni az öngyilkos Takács pénztáros régi sik-kasztásait, amelyet — miután csak valakin be kell vasalni — állítólag Kállay János pénzbe-szedőn akartak bevasalni és ennek a nyomor-ultul kiszíztatott szerencsétlenségnek, a saját állít-ás szerint, ezért kellett uzsora-kölcsönöket felvenni és az uzsora-kölcsönök kamatait a polgároktól tüzzel-vassal behajtott kikerekítő-jelek és villanyfogyasztási díjakból el-

sikkasztani?

Csupa kérdés, amelyre nem kapunk felele-tet.

A bűnösöket megfogták, lecsukták, el fogják ítélni.

Eddig ez rendben volna. A költői igazság-szolgáltatás győzedelmeskedett.

De állítjuk és vallaljuk, hogy ezek, akiket lefogtak, nem az igazi bűnösök.

Vagy helyesebben: nem csak ezek az igazi bűnösök.

A pénzbeszedő altiszteknek naponta el kelle-n számolniok.

Ezt nem tették.

Éveken át sikkasztottak, akkor, amikor en-nek a városnak minden polgára véres verejték-kel küzd, a körmeivel kaparja elő azt a pénzt, amelyet elseje táján Crisan és Kállay urak szedtek be tőle, hogy este a paprikás krumpli-hoz, vagy a rántott leveshez, vagy a darab száraz kenyérhez villanyfény legyen.

A vizsgálatnak nem szabad megállni.

Nemcsak a pénzbeszedők bűnösök. Az egész rendszer, az egész villanyüzemi gazdálkodás

rothad itt. Hosszu idők óta rothad. És soha nem történik semmi. Legfeljebb a pénztáros sikkaszt. Azután öngyilkos lesz. Azután a pénzbeszedők sikkasztanak. Egy év után fel-fedezik és lecsukják őket. A rendszer, a szel-lem azonban változatlan marad. Az emberek is.

Jogos és indokolt tehát a szatmári közönség óhaja, amikor több világosságot akar. Több világosságot és a bűnösök kinyomozását.

Itt kérjük az erélyt. Eppen olyan törhetet-len erélyt kérünk, mint a villanyzámla-behaj-tásoknál és a villany-kikapcsolásoknál.

Mert ha száz kisember villanyát a késedel-mes fizetés miatt ki is kapcsolják, még mindig nem tudják behozni a differenciát, amit a hiá-nyos ellenőrzés és a hanyag vezetés okoz a város közönségének zsebében.

Több világosságot, uraim!

Vakságban tartott szemünk kívánja, köve-teli a fényt.

Még akkor is, ha a városi villamosmű dol-gairól van szó.

Baradlai László

Behajtani — de illő módon

Slavescu pénzügyminiszter felhívása az adóbehajtó közegekhez

Bukarest, január 10.

Slavescu pénzügyminiszter még államtitkár korában odanyilatkozott, hogy meg kell szüntetni azt a lehetetlen viszonyt, amely az adózó közönség és a fiskus behajtó közegei között az utóbbi évek során egyre inkább elmérgesedett. Slavescu most pénzügyminiszter lett és egyik legelső rendeletében ismét a pénzügyigaz-gatóságokhoz fordul.

Ebben a rendeletében a miniszter kifejti, hogy az államnak szüksége van az adókra és így azokat az adóalanyoktól be kell hajtani. A behajtás azonban nem duroulhat brutalitással és éppen ezért a pénzügyminiszter a behajtó közegektől elvárja, hogy az adót illő módon hajtsák be.

A rendelet tehát megjelent, de ezzel az adóbehajtás problémája még nincs megoldva. A közönségnek is a pénzügyminiszter segítségére kell lenni. Az első brutalizáló esetről fel kell ennek a közönségnek lépni és a miniszter rende-le-tére hivatkozással meg kell tenni mindazok ellen az adóbehajtó közegek ellen a feljelentést, akik nem értették meg, hogy az adó behajtása nem ad jogot arra, hogy a polgárt állampolgári méltóságában megsértse.

Természetesen a Slavescu pénzügyminiszter nyilatkozata és rendelete nem je-lenti azonban azt sem, hogy adót fizetni pedig nem kell. Igenis kell. Az az adó-behajtó közeg, aki az államnak járó pénzt kéri, még nem brutalizál. Erről sem szabad megfeledkezni.

Borzalmas szerencsétlenség egy japán pályaudvaron

Helven halott és ötvenhat sebesült

Tokió, január 10.

Borzalmas szerencsétlenség történt Ja-pánban. A kiotói pályaudvaron tegnap este hatalmas tömeg jelent meg, hogy el-bucsúztassa azokat a tengerész-ujonco-kat, akiknek tegnap kellett a haditenge-

részethez bevonulni.

Az állomásnak ugynevezett magas perronja van, amely a suly alatt össze-omlott.

A nagy pánikban a tömeg egymást ta-posta. A romok alól eddig hetven halot-tat és ötvenhat sebesültet huztak ki.

A vizsgálat adatai megerősítik azt a feltevést, hogy:

Nagyszabású össze-esküvés áldozata lett Duca miniszterelnök

Bukarest, január 10.

Az ilfovi ügyészségen Stanescu vizsgá-lóbíró, akinek a kezében a színajai me-rénylet vizsgálatának minden szála össze-pontosul, tegnap és kedden is folytat-ta egyrészt a kihallgatásokat, másrészt a ha-talmas anyag rendezését és összhangba hozását. A letartóztatott vasgárdisták va-lomásainak és a különböző házkutatások alkalmával lefoglalt iratoknak, valamint a fővárosban és a vidéken végzett nyo-mozás adatainak egyesítéséből

mindinkább megerősödik az az eredeti meggyőződés, hogy a színajai merény-lel, amelyet Bukarestben követtek vol-na el, ha a körülmények kedveztek vol-na ottani végrehajtásának, nem csupán a három gyilkos műve, hanem terjedel-

mes összeesküvés eredménye.

A vizsgálat nagy eréllyel tovább folyik. Az egyik őrizetbe vett vasgárdista la-kásán a házkutatás során kormánylistát is találtak arra az esetre, ha a Vaszgár-dának sikerül puccsal uralomra jutnia.

A lap szerint ezen a vasgárdista kor-mánylistán néhány olyan közismert po-litikus neve is szerepel, akiről senki sem gondolta volna, hogy rokonszenvez és közeli kapcsolatban áll a Vaszgárda-val.

A bukaresti hadbíróság egyébként ma több vasgárdistát akit a színajai merény-lel, illetőleg az ostromállapot kihirdetése után őrizetbe vettek, szabadlábra helye-zett, miután kiderült róluk, hogy nem vet-tek részt semmiben.

Viharos tisztujítás a kolozsvári Kereskedelmi és Iparkamarában

Kolozsvár, január 10.

A kolozsvári Kereskedelmi és Iparka-mara hétfőn viharos gyűlés keretében új vezetőiséget választott.

Az intézmény elnöke, egy szótöbbséggel, Ilescu Viktor Bankigazgatót vá-lasztották meg.

A kereskedelmi szakosztály elnöke Pálffy László dr., az ipari szakosztály el-nöke Mircea szenátor lett.

A választások megejtése után a gyűlés tagjai üdvözlő táviratot intéztek a király-hoz és Tatarescu miniszterelnökhöz.

Dollfuss erélyes rend-szabályokra készül

Bécs, január 10

Dollfuss szövetségi kancellár elnöklete alatt összeült minisztertanács elhatároza-ta, hogy ezentúl a legerélyesebb rend-szabályokhoz nyúl az osztrák nációkkal szemben.

A kormány felhívást intézett az osz-trák nemzethez, amelyben rámutatott ar-ra, hogy karácsonykor és újévkor köz-kegyelemben részesítette a nemzetiszoci-alistákat, akik erre azzal válaszoltak, hogy 140 bombamerényletet követtek el.

Ezért a kormány megrendíthetetlen el-határozása, hogy végső és kiméretlen harcban elpusztítja a nációkat, a rend és a nemzet ellenségeit.

Dinárt hamisított egy kolozsvári banda

Kolozsvár, január 10.

Kolozsváron tegnap hattagu pénzha-misító bandát fűltek le. Az élelmes ha-misítók dinárokat gyártottak és sikerült gyártmányaikat külföldön akarták elhe-lyezni. A bevezetett nyomozás feltevése szerint a pénzhamisítók külföldi büntár-sakkal állottak összeköttetésben, akikre — valószínűleg — a dinárok kihelyezését bízták.

A pénzhamisítás terve tulajdonképpen a nagyenyedi fogházban született meg. A banda tagjai ott határozták el, hogy ki-szabadulásuk után pénzt fognak hamisi-tani.

A nagyszalontai verekedő rendőrtiszt elővezetési pa-rancsra sem jelenik meg a bíróság előtt

Nagyvárad, január 10.

Emlékeztet az a megdöbbentő nagy-szalontai rendőrbrutalitás, amikor Mihul-in Mircea rendőrkomiszár titlegelésével a szó szoros értelmében megvakította Re-ményi Sándor nagyszalontai újságíró. Reményi időközben felvitték Budapestre, ahol ápolás alá vették s noha műtétre még nem kerülhetett sor, fennáll a re-mény, hogy esetleg vissza tudják adni szemévilágát.

Az újságíró, természetesen, feljelentést tett Mihulin ellen s a tárgyalást keddre tüzték ki. Reményi le is utazott Buda-pestre, a tárgyalás miatt félbeszakítva az orvosi kezelést. A komisár azonban nem jelent meg, noha elővezetési parancs volt ellene kiadva. Ugyilátszik, a parancs ezesetben nem nyert végrehajtást.

A bíróság, a vádlott távollétében, kény-telen volt elhalasztani a tárgyalást és március 8-ra új hatánapot tűzött ki. Mi-hulin ellen újból elővezetési parancsot bocsátottak ki.

Nagy tűz Miskolcon

Miskolc, január 10.

A miskolci Korona-szálló melletti egy-emeletes épület az éjszaka folyamán ki-gyulladt. A tüzoltóság nem tudta meg-menteni az épületet, mert a tegnap éjszakai szokatlan hidegben az összes tömlők befagytak, sőt a tüzoltók ruháján is jég-gé fagyott a víz.

Az épület földszintjén üzletek voltak, amelyeknek árukészletük teljesen oda-pusztult.

Lehullt a titkok leple

az Ochrana leghírhedtebb agent provokátorjének rejtélyes és hányatott életéről

Nyilvánosságra hozták a német rabkórházban meghalt Arakcejev leleplezéseit

Berlin, január 10.

1918. április 24-én a berlini rendőrségtől érkező híradásból a wilhelmsdorfi görög-orthodox temető igazgatóságához, hogy a rabkórházban meghalt Arakcejev Sándor mérnök, aki az orosz titkos rendőrség tagja volt és 1910. óta Kahlenberg Frigyes néven Németországban élt. A rendőrség utasítása alapján az orosz, akiről senki sem tudott többet, csak annyit, hogy a német rendőrhatalom tudtával viselte az álnevet, minden feltűnés nélkül eltemették. A mindennapi látszó esemény felett az akkori zavaros idők nyomtalanul keresztülvágtak.

Pedig a rejtélyes orosz élete titkának leleplezése nagy szenzációt keltett volna már akkor is. Erdemes lett volna kutatni, hogy Arakcejev miért maradt továbbra is a berlini fogház lakója, amikor politikai orosz fogolytársai és a többi internáltak a breszt-litovszki béke megkötése után, 1918. március 3-án nyomban kiszabadultak?

Ezekre a kérdésekre ad most választ Arakcejevnek az a levele, feljegyzéseiből és okmányokból álló hagyatéka, amelyet a véletlen folytán a minap találtak meg. A feljegyzésekből hitelesen kiderül, — amit a személyét körülvevő titkokból sejteni lehetett, — hogy Arakcejev nem volt közönséges rendőrkém. Ennél sokkal több volt. Az orosz történelem elmúlt harminc esztendejének legdrámább és legtitokzatosabb alakja. Szinte megtestesülése volt egy rendszernek, egy meg nem engedett, de Oroszországban sokáig alkalmazott politikai fegyvernek: a provokációnak.

Oroszországban állandóan külön államot alkotott a rendőrség szervezete. A legutolsó cár, II. Miklós alatt ez a szervezet az Ochrana nevet viselte. Az orosz birodalom egyik leghatalmasabb embere, Plechwe, a rendőri ügyosztály főnöke, a későbbi orosz belügyminiszter eszelte ki Karpov csendőrfőparancsnokkal együtt a provokáció pokoli tervét. Erre a célra Plechwe agyónkei magukban a forradalmi szervezetekben kerestek alkalmas tagokat, akiket letartóztattak és választás előtt állítottak: vagy deportálják őket életfogytiglan, vagy pedig nagy fizetéssel „állami szolgálatba lépnek.”

Ezeknek az embereknek benn kellett maradniuk a forradalmi szervezetekben, sőt részt kellett venniük terroriztikus cselekedetek előkészítésében is. A végrehajtás előtt azonban kötelesek voltak arról a rendőrségnek jelentést tenni és a főszervezőket is megnevezni. De volt ezeknek az embereknek más feladatuk is. Plechwe és segítőtársai kezdeményezésére politikai gyilkosságokat követtek el, hogy ezáltal a belügyminiszternek mesterségesen előidézzék a hatalom birtokosai ellen fordult. Ettől kezdve senki sem volt ugyanis biztonságban a provokátoroktól. 1904. júniusában Plechwe-t meggyilkolták. A sors iróniája, hogy Szaszonovnak, a gyilkosnak bombáját Arakcejev a Plechwe-féle laboratóriumból szerezte. A provokáció rendszere önmagát kergette a romlásba.

A VÉSZTÖRVÉNYSZÉK HALÁLRA ÍTELI ARAKSEJEVET

Ezekután az előzmények után történt, — amint az a rendőrkém feljegyzéseiből megállapítható, — hogy 1909. tavaszán Londonban az orosz titkos forradalmi törvényszék rendkívüli tárgyalást tartott. A törvényszék négy tagja az orosz emigráció négy legismertebb személyisége volt: az őz Krapotkin Péter herceg, Burze Vladimir, az orosz forradalom történetírója, Fiegner Vera, a nyolcvanas évek híres terrorista és Lopatin Pál, a legügyesebb forradalmi ügynök. Ez a titkos törvényszék Arakcejev Sándor mérnököt, a központi bizottság tagját és a forradalmi pártok harci szervezetének vezetőjét s mint ilyen, egész sor politikai gyilkosság elkövetőjét, — in contumaciam — halálra ítélte.

Arakcejevet mint provokátort és rendőrkémeket leplezte le a forradalmárok. Az ügynök jól tudta, mit jelent az ilyen ítélet. Tudta, hogy nincs széles e világon olyan hatalom, amely volt társai bosszujától meg tudná véde-

ni, ha kezükbe kaparintják. Leleplezése után megszökött. Nyomtalanul eltűnt, mintha csak a föld nyelte volna el. Volt barátai, immáron ádáz ellenségei, szívós kitarással keresték, de sehol se találták.

A TITOKZATOS IDEGEN

Két évvel később egy látszólag jómódu ember, aki utlevelének tanúsága szerint a német hangzású Kahlenberg Frigyes nevet viselte, bérelt lakást Berlin nyugati részén. Kahlenberg Frigyes azonos volt Arakcejev Sándorral, aki így akarta kijátszani az orosz emigránsok figyelmét és megmenekülni a fejére kimondott halálos ítélet elől. Erdekes, hogy a hamis névre szóló utlevelet 1910-ben a berlini császári orosz nagykövetség állította ki számára. Maradása azonban Berlinben sem volt, mert gyakran fogott, hogy a forradalmárok a nyomába jutottak. Újból eltűnt és kis vidéki német városkákban bujkált. Tartózkodási helyét hetenként változtatta. Így élt négy esztendőig a legeldugottabb városokban és falvakban. Buj-

dosásának az vetett véget, hogy 1915-ben, a háború második évében, a német rendőrség a többi Németországban élő honfitársával együtt őt is letartóztatta. 1917. végén Kahlenberg meghallotta, hogy rövidesen orosz civil fogolytáborba készülnek őt átvinni, mire a spanyol követ útján, — aki a háború alatt a német-orosz foglyok érdekeit képviselte, — részletesen megokolt tiltakozást nyújtott be, amelyhez különböző okmányokat csatolt. A különös tiltakozásnak meg is lett az eredménye. Az orosz nem vitték át földjei közé, a koncentrációs táborba, hanem határozott kivánságához képest, a fogházban hagyták, de most már magánzárkában. Ott is maradt mindaddig, amíg testben és lélekben megtörve, át nem szállították a rabkórházba, ahol hosszas szenvedés után meghalt. Arakcejev a forradalmi szervezet halálos ítéletének végrehajtása előtt el tudott menekülni, de a börtönben szerzett halálos kórral vívott harcban alul maradt...

(—y —n.)

Tatarescu meglátogatta Bratianu Györgyöt

Bizonytalan időre szabadságolták Stangaciu tábornokot

Bukarest, január 10.

A főváros politikai köreiben nagy szenzációt kelt az a tény, hogy Tatarescu miniszterelnök kedden délután 1 órakor meglátogatta Bratianu Györgyöt. Ez a látogatás minden bizonnyal nem csupán udvariassági aktus volt, hanem két-ségtelenül összefüggésben állott azzal a belpolitikai fegyverszünettel, amelyet az új miniszterelnök előkészített. Különben minden kormányfő meg szokta látogatni az ellenzéki pártok vezetőit, ezáltal azonban Tatarescunak Bratianu György-nél tett vizitje különleges jelentőséggel bír, már csak azért is, mert hiszen a kormánypárt és Bratianu György pártja között, Duca miniszterelnök életében, köztudomásulag olyan elkeseredett volt a feszültség, hogy személyi kapcsolatot sem tartottak fenn.

Titulescu csak délután utazott Színájába újabb kihallgatására, amelynek döntő jelleget tulajdonítanak. Audienciája eredménye az esti órákban még nem vált ismeretessé és így nem tudni, elfogadta-e hát a külügyminiszter tárcát s hogy végleges elutasítása esetén mik lesznek a kormányból való kimaradásának következményei?

BIZONYTALAN IDŐRE SZABADSÁGOLTÁK A SZIGURANCA VEZÉRIGAZGATÓJÁT

A hivatalos lap kedd délutáni számában jelent meg az a belügyminiszteri rendelet, amellyel a kormány szabadságolta Stangaciu tábornokot, a sziguranca vezérigazgatóját s helyettesítésével Bianu Jenő alvezérigazgatót bízta meg. A rendelet egy szóval sem említi, hogy a tábornok-vezérigazgató csak harminc napi szabadságra menne és Bianu-t a névleges vezérigazgató szabadságának egész tartamára, tehát bizonytalan időre bízta meg az államrendőrség vezetésével.

Ebből arra következtetnek, hogy Stangaciu tábornok már vissza sem tér többé ebbe a hivatalába.

VISSZATART A BUKARESTI FŐPOLGÁRMESTER

Dobrescu Demeter bukaresti főpolgármester, akit még a Duca-kormány egy-havi betesszabadságra küldött, kedden délután kihallgatáson jelent meg Inculetz belügyminiszternél és közölte vele szabadsága lejártát, bejelentette, hogy szerdán újra átveszi hivatalát. Hogy a kormány meghagyja-e Dobrescut a főváros élén, arra nézve még nem történt döntés.

NEM SIKERÜLT KIBÉKITENI MANIUT VAJDAVAL

Most derült ki, hogy Coltor kanonok halálszavai temetése alkalmával Maniu és Vajda nem véletlenül találkozott, hanem párhívek rendezték ugy a dolgot, hogy feltétlenül összekerüljenek. Mi-

több, a kibékülés hívei úgy rendezték, hogy a két vezér egy fiúkében utazzék vissza Kolozsvárra. A kibékülés azonban így sem sikerült, mire Agârbiceanu esperest bízták meg az akcióval, de ő is hamarosan visszaadta ezt a megbízatást.

Maniu egyenesen rosszalását fejezte ki bizalmas embereinek amiatt, hogy a Vajdával való kibékülését úgy erőszakolni próbálták.

Kolozsváron különben úgy tudják, hogy Maniu ismét vissza akar vonulni a politikai életből, mert reménytelennek látja a párt egységét s inkább átengedi a vezetést Erdélyben Vajdának.

Segnyabb

MERÉNYLET A JAPÁN MINISZTERELNÖK ELLEN

Saito japán miniszterelnök ellen tokiói lakásán merényletet akartak elkövetni. Egy fiatalember belopózott lakásába, hogy revolverrel lelője, de idejekorán észrevették és elfogták. A merénylet zsebében levelet találtak, amelyben azt írja, hogy meg kell ölnie Saitót, mert ilyen öreg ember már nem való arra, hogy egy ország sorsát vezesse és különben is Saitó politikája gyengíti Japánban a nemzeti érzést.

A STAVINSZKY-BOTRÁNY MIATT

Franciaországban három miniszteri tárcát cserélt gazdát. A lemondott Dalimier helyébe gyarmatügyi miniszternek Lamoureux, az eddigi munkaügyi miniszter került, a munkaügyi tárcát Frott eddigi kereskedelmi miniszter vette át, ennek helyét pedig Bertrand belügyi államtitkárral töltötték be.

A radikális szocialista kormánypárt köreiben sajnálattal állapították meg, hogy Chautemps-nek nem sikerült kihasználnia ezt az alkalmat Herriot-nak külügyminiszterként a kormányba való bevonására.

A botrány újabb szenzációja egyébként az, hogy letartóztatták Dubarry-t, a Volonté főszerkesztőjét is. Kiderült továbbá, hogy Stavinszky új napján rejtőzött el Chamonixben s a rendőrség tudott hollétéről, sőt titokban detektíveket helyezett el a környéken, hogy a zseniális szélhámos meg ne szökhesen.

A SZOVJETKORMANY

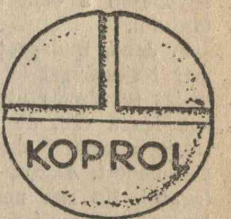
negyvenmillió rubelt szavazott meg a rádióhálózat további fejlesztésére és a rádiópropaganda kiépítésére.

A JÓ HASHAJTÓ-
NAK A KÖVETKEZŐ
TULAJDONSÁGAI
VANNAK:

- 1 radikális és mégis enyhe hatása,
- 2 a szervezetre nem hat károsan,
- 3 hosszas használatnál is állandó hatás.

A KOPROL különösen kitűnik fenti három tulajdonsága által. Az emésztési zavarok első jeleinél használja tehát sok ezerszeresen bevált KOPROL hashajtó csokoládét, amely vértisztítóként is hat. A gyors és biztos hatás kellemesen fogja meglepni.

Utánzatokat — saját érdekében — utasítson határozottan vissza.



KOPROL

Minden darabon rajta van a Koprol név.

Nagy autóbusz-szerencsétlenség Milánó mellett

Milánó, január 10.

Segni városka mellett egy autóbusz lezuhan a töltésről. Hat utas meghalt, tizenegy nagyon súlyos sérüléseket szenvedett.

Kállay magyar földművelésügyi miniszter Varsóban

Budapest, január 10.

Kállay magyar földművelésügyi minisztert a lengyel államfő medve- és vaddisznóvadászatra hívta meg. Kállay ma reggel Budapestről Varsóba utazott. A jelentés megállapítja, hogy e nagy lengyel vadászatnak egyetlen külföldi vendég Kállay lesz.

Szántó György író gyásza

Budapest, január 10.

Szántó Zsigmond író, nyugalmazott gimnáziumi tanár ma reggel 75 éves korában meghalt. A neves író szülőhelyén, Esztergomban fogják eltemetni.

Szántó Zsigmondban Szántó György, az általánosan ismert erdélyi regényíró, édesapját gyászolja.

Összekötözve a sinekre helyezte feleségét

Braila, január 10.

Különös gyilkossági kísérlet történt a Braila melletti Baldoivnesti községben.

Năstase Stefan földműves összeveszett a feleségével. A veszekedés során olyan rettenetesen megdühödött, hogy nekirohant feleségének, félholtra verte, összekötözte, majd a vergődő asszonyt a község határában futó vasúti sinekre helyezte és otthagya.

Az összekötözött asszonyt egy kereskedő mentette meg a biztos haláltól.

A parasztot a brailai ügyészségre szállították, ahol kijelentette, hogy azért akart végezni az asszonnyal, mert az az utóbbi időben elfordult tőle, nem viszonozta a szerelmét és más férfakkal folytatott viszonyt.

Szerkesztői üzenetek

Honorárium. Csak felkérésre írott cikkeket fizet a kiadóhivatal honoráriumot.

D. J., Bukarest. Ezeket az írásait nem látuk. Ismételve meg őket és azonnal sorát ejtjük.

Az elárult lak. A versírásnak is van divatja. Ez a stílus és technika, amellyel verset ír megírta, teljesen kiment a divatból.

Szeretnék csak addig élni. Nem közölhetők. A sajtó karácsonya. Szeretjük volna érdekes jogi értekezéseket karácsonyi számunkban közölni, de nem tudtuk beszorítani. Karácsony utánra hagytuk és most — anakronizmusként batna a sajtó jogi liberális szellemének háttérbe szorításáról cikkezni. A cenzúra és ostromállapot idején lehet ugyan, de nem érdemes a kérdéssel behatóbban foglalkozni.

H. A., Sásáusi. Tudomásunk szerint a kérdéses ügy már idejét múlt. Tájékoztatásul közöljük, hogy az ugynevezett adóbonokat tulajdonosaik 65—75 százalékként igyekeznek értékesíteni, de általában 50 százaléknál többet nem igen ígérnek azokért. Sőt, ha az újabb millióidokra rugó adóbonokat végre kiadják, félős, hogy még ezt az árat sem lehet elérni.

K. I., Bereck, Zoltán elölírt. Szíveskedjék egyenesen a temesvári Mentő Egyesülethez fordulni.

F. Jenő, Budapest. Az ügy reménytelen. Ma már teljességgel lehetetlen azokat a régi dolgokat törvényes útra terelni. Lehet, hogy Önnek igaza van, de honnan keritsük elő azt a „főtisztelendő”, aki a vonatban gyilkossággal díszkedett. Akkor, meglehetősen kellett volna lefogadni. Ma már nem lehet semmit sem tenni, hiszen Ön sem ismeri az ügy szereplőit közelebbről.

Az én újémem. A szubjektivitásnak is van határa. Az Ön szubjektivitása határtalan. És ezenfelül is: érdektelen. Ezek az apró kis lelki vergődések egyénileg nagy és súlyos tragédiák lehetnek, de nem váltanak ki az olvasóban együttérzést és megértést. — A magtalanság éneke, stb. Az Ön verseiről néhány nappal ezelőtt ismételtelen véleményem mondunk. A mostani kiadvány sem változtat eddigi megállapításainkon. — **Üzenet a Jövő Háborújának.** Ön irt már sokkal szebb verseket is. Tehetségesnek tartjuk, amit az bizonyít, hogy nem egy verset közöltünk is. Ez a verse azonban vontatott, lendületnélküli és hiányzik belőle a gondolat megdöbbentő ereje. Olvassa el még egyszer, nyugodtan és kritikával és Ön is osztja majd véleményünket. — A két hegyeken túl, stb. Szép verse, de keveset mond. Gondolatai nem elég primitívek ahhoz, hogy művészi lehessenek és nem elég mélyek, hogy mélyesgük emelje versé.

Gazdatiszt. Az új társadalombiztosítási törvény eredeti szövege szerint a mezőgazdasági munkások nem tartoznak a kötelező biztosítás kereteibe. Lehet azonban, hogy a végrehajtási utasítás más-keppen intézkedett. Mindenesetre leg-jobb az Ön körzetében illetékes Társadalombiztosító Pénztár ítélkező bizottságához (comisiune de judecată) adott esetben felelősséggel élni, hogy a kérdés tisztázódjék.

Fakereskedésre stb.

alkalmas telep

iparvágánnyal, raktárak, pincék és irodának alkalmas helyiségek, olcsón bérbeadó a Banca Albina Braşov raktárházainál. — Ugyanotti árua kölcsönök folyósítottak

Tudatosan ássa alá egészségét és munkabírását

ha nem fogadja meg és nem követi az Ön számára íródott és itt felsorolt kitűnő művek orvosi tanácsait!

NYERSKOSZT. A nyers diéta, mint természetes gyógytényező. Írta: Dr. Bucşányi Gyula eu. tanácsos, főorvos 90.— Lei

AZ ÉRELMESZESEDÉS természetes megelőzése, gyógyítása és kezelése. Írta: Dr. Bucşányi Gyula eu. tanácsos, főorvos 45.— Lei

HOGYAN KERÜLHETJÜK EL A KORAI ÖREGEDÉST? Írta: Dr. Káldor Miklós főorvos 90.— Lei

REUMÁS BAJOK HÁZI KEZELÉSE. Reumás betegek számára írta: Dr. Engländer Árpád szakorvos 72.— Lei

HOGYAN ELJEN A GYOMOR- ÉS BÉLBAJOS EMBER? Gyakorlati tanácsok gyomor- és bélbetegségekben szenvedők részére. Írta: Dr. Lukács Pál főorvos 78.— Lei

Kaphatók a

Brassói Lapok Könyvosztályában

Felölsszerkesztő: Kocsis Béla

P. Lajos, Bukarest. Adjuk az ön levelét, mint a sajnálatraméltó felületesség klasszikus példáját:

Zászlóbontás. A vers jó, de nagy hibája, hogy a poétát már a vers közepén is felhasználja egyszer. Így a végkifejlesztés nem hat frapánsan. A Vers című nekünk nem tetszik. A feltett kérdéshez való felérkezés nem elég dinamikus. Az Aranykupa című vers allegóriáját nem értjük. A harmadikat alkalomadtán közöljük.

T. M., Bukarest. Az Ön helyzete csakugyan nagyon nehéz. Azt írja, hogy nincs alkalma társaságba járni, lányos családokat nem ismer, utcai vagy kávéházi ismeretségektől irtózik, el sem tudja képzelni, hogy milyen módon tegyen szert olyan ismeretségre, amelyből szerelem és házasság származhatik. Pedig nagyon vágyakozik egy kis fészék, szerető nő, meleg családi otthon után és keres is annyit, hogy tisztességesen eltarthassa azt, akit szeret. Sehol sem él az ember olyan egyedül, mint a nagyvárosokban, ahol százszázalékosan vannak összezsúfolva és mégis egy-egy világ választja el őket. Mindamellett nem tudjuk elképzelni, hogy egy ügyes és jószándéku fiatalember ne tudná magának megteremteti azt a társadalmi kört, amelyből a párját ki-választhatja. Bizonyára vannak barátai, kik lányos házakhoz bejáratosak, vagy akiknek eladói nőttestvérek, vagy rokonuk van. Vannak sportegyesületek, tánciskolák, kiránduló társaságok, művelődési és daloskörök, amelyekben férfiak és nők között tisztességes szándéku megismerkedés és összebarátkozás lehetséges. A dolog természetesen nem mehet másholnapra. Bizonyos társadalmi életet kell élnie s ez az élet magától meghozza a kérdés megoldását. Egyébként az élet tele van meglepetésekkel és váratlan fordulatokkal. Aki ma egészen idegenül és társatlanul jár-kele a világban, az holnap esetleg olyan körbe keveredik, amelyben nem az ismerkedés, hanem a választás fog gondot okozni. Természetesen nem szabad megfutnia az alkalom elől. A tulajdonság félénkség, magabazárkózottság idővel kedélybetegséggé fajul és embergyűlöletté válik. Ettől azonban nem féljük Önt, aki annyira vágyakozik a házasság után, az meg is találja a párját.

L. P., Temesvár. Ön azt írja nekünk, hogy meggyőződése szerint a villamosokon minden férfinak a kötelessége volna átadni ülőhelyét az állóhelyekre szorult asszonyoknak. Ebben már nem vagyunk olyan biztosak. Asszonya válogatja. Idős hölgyeknek, karjukon csecsemőt tartó munkásasszonyoknak, betegeknek és gyengéknek: igen. De fel kell-e nekem állnom, férfinak akkor, ha kimerült, beteges, gyenge és neurasténias vagyok és látom, hogy előttem egy tagbaszakadt, ruganyos izmu fiatal menyecske majd kicsattan az erőből, vidámságtól és életkedvtől. Át kell-e adnom a helyemet fiatal leányoknak, akik elméletileg és gyakorlatilag egyenjogusították magukat a férfiakkal és becsületsértésnek vennék, ha szemükre vetném legényeletüket? A modern élet sokkal sötétebb, semhogy az

Minden könyvkereskedésben, minden újságal-
árusítónál kaphatók a

Brassói Lapok

könyvnaptárak.

NAGY REGELŐ NAPTAR Lei 25.—
CSALÁDI NAPTAR Lei 25.—

Népujság

KIS REGELŐ NAPTAR Lei 12.—
GAZDA NAPTAR Lei 12.—

ELŐJEGYZÉSI NAPTAR Lei 20.—

Bukarestben naptáraink minden újságalárusító helyen kaphatók. Továbbá a BUKARESTI LAPOK kiadóhivatalában, Str. Sfntu Mina 9. COSMOPOLIS hírlapiroda, Calea Grivița 10. IG. HERTZ könyvkereskedésében, Calea Victoria 5. szám alatt.

Fontos könyvjelzés 48 éven
felüli férfiak számára!

A prostatamegnagyobbodás

lényege, jelei és gyógyítása

Írta: Dr. Goldner Viktor urológus főorvos.
Fontos minden férfi számára, aki a rend-
kívül elterjedt betegségben szenved, s
bajára utmutatást és biztos gyógyulást
akar nyerni. A mű stílusa világos és
mindenki számára könnyen érthető.
Ára 102.— LEI. — Kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályában
Brassó, Kapu-utca 56—58, az udvarban.

Dakrysol szappan

(semleges, tulszsirozott, kénfartalmu hajmosó-szappan)

Kevesen tudják, hogy a racionális hajápolás milyen fontossággal bír az egészséges hajnövekedés szempontjából. A hajfaggyumirigyek folytán a fejbőr nagyban különbözik a többi bőrtől. Előbbiek meg nem felelő szappannal szemben fölötte érzékenyek. A szabad alkalikus sók, még a legkisebb mértékben is találhatók a szappanban, izgatják ezeket a mirigyeket és átváltoztatják azok kiválasztását.

Gyakorlatomban naponta találkozok a hajszárossodás és hajhullás eseteivel, amelyek csak megem felelő szappanok használata folytán keletkeztek. A hajmosáshoz tehát csak a tulszsirozott és kénfartalmu Dakrysol-szappan alkalmas.

A gyakori hajmosással kapcsolatosan a Dakrysol haj-tápszer is kétszeres erővel hat, mivel a tiszta, mosott fejbőr a Dakrysol maradvék nélkül felszívja.

Dakrysol haj-tápszer és szappan minden szakmabeli üzletben kapható.

Professor Dr. F. SIGMUND, fiziolog. laboratóriuma, Stuttgart



embernek ereje maradna gavalléros udvariaszkodásokra idegenekkel szemben, még ha azok az idegenek hölgyek is. Szabályul nem lehet felállítani, hogy a férfiak kötelesek átadni helyüket az áll-dogáló hölgyeknek. El tudok képzelni eseteket, amikor az volna indokolt, ha egy fiatal hölgy adná át helyét beteg, vagy öreg férfiszomszédjának. Egyáltalá-ban: senkitől sem szabad rossz néven ven-ni, hogy önnel szemben nyilvános helyen, egészen ismeretlenül, nincs kedve udva-raskodni. Ha valaki megteszi, finom és előkelő lélekről tesz tanúságot, de ha nem teszi meg, azért még épp oly finom és előkelő férfi lehet, csak talán kevés-bé találékony és kevésbé fürge, mint aki megtette.

S. L. Sajnáljuk és fájjaljuk, de még-sen lehetünk egyvéleményen önnel. Megállapításai azonban nem szállunk vitába, mert ez a rovat nem ellentétes nézetek kiegyenlítésének a fóruma. Ha már erdélyi író s ráadásul neves és ki-váló erdélyi író munkájáról van szó, ak-kor helyénvaló volna kissé nagyobb sze-rerettel, melegebb szívvel közeledni fe-léle. Ha egyébként nem is, de azért föl-tétlenül, mert az idegen talajba átülte-tett erdélyi magyarságnak nyelvét, kul-turáját, hagyományait az ön által meg-átkozott „újabb irodalom” őrzi és védel-mezi, amellyel, hogy új értékeit sem en-gedő elszikkadni. Az ön álláspontját azon-ban — sajnos — nem találjuk nagyon ismeretlennek. Ez a magatartás semmi engedményt nem hajlandó tenni és csak gúncos és akadékoskodást ismer. Ez ké-nyelmesebb, mint kissé átengedni ma-gunkat az írónak s írásából kibányászni, ha talán egy kis fejtöréssel is, szándé-kait. S az adott esetben az író határozot-tan a legszebbet, a legjobbbat és a legma-gasztosabbat akarta. Hogy ez sikerült-e

neki, azt nem mi, kortársak vagyunk hi-vatva elbírálni. Szomorú azonban, hogy nagyon sokan vannak olyanok, akik az erdélyi irodalom ügyét ugyanarról a ké-nyelmes és offenzív lövészárokból nézik végig. Pedig jusszon eszükbe Széchenyi Istvánnak, a legnagyobb magyarnak hi-res mondása: „Olyan kevesen vagyunk, hogy még az apagyilkosnak is meg kell bocsájtani.” Ön azonban csak a meg nem bocsájtást, a rideg visszautasítást ismeri. Ezzel azonban semmi szolgálatot nem tesz az erdélyi magyar irodalom és kul-túra ügyének, de önmagának sem. Több szeretetet, jóindulatot, több szívet ké-rünk az önmagunk ügyei iránt, mert könnyű bírálni, ledorongolni, agyonven-ni valamit, de nehéz építeni és dolgozni.

H. I., Kolozsvár. Nem szabad mindjárt elmebetegségről beszélni, vagy tragédiá-ról, amely bünbe, vagy szenvedélybe so-dorja az illetőt. Nem kell fanatikusnak, rögeszmésnek, örültnek lenni ahhoz, hogy valaki utolsó lehelletéig hirdesse azt, amit minden ember boldonságnak, vagy hazugságnak tart. Egyszerűen idegrend-szer, kor, helyzet, nem vagy értelem kér-dése az egész. Más igazsága van az öreg-embernek és más a fiatalnak. Boldogta-lan házasságban, szerelemben, üzlettársi vagy érdektársi viszonyban, kiábrándult barátságban mind a két fél a másikat okolja s magát ártatlannak érzi. Muszáj és Georges Sand egykor meghaltak volna egymásért s amikor szerelmük véget ért, mind a kettő könyvet írtak a maguk igazolására. Sírni és nevetni lehet mind a két könyvön. Napoleon és Josephine kölcsönösen meg voltak arról győződve, hogy a másik mindent neki köszönhet, még a császári koronát is, még azt is, hogy az egyik megnyerte a waagrami csatát s hogy a másik nem fulladt bele Páris iszapjába.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Álláskeresőknek, vagy ugyan-azon szövegű hirdetés négyeszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizeten-dők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Fényképezési szaküzlet (fo-tolaboratórium) kibővítéséhez társat keresek. Esetleg átadó. Erdeklődni „Töke” jelíggel a kiadóhivatalba. 196

Használt, jókarban levő Royal-írógépet keresek megvé-telre. Ajánlatokat Fildermann cipőüzlet, Brassó, Kolostor-ut-ca 23. továbbít. 1100

Welkens-esillár legszebb, legjobb, legolcsóbb. Nagy vá-laszték! Szent János-utca 32. 1121

Az „Agisz” megvételre keres egy tüzlmentes, egyes kasszát. Ajánlatokat kér új üzlethelyi-ségébe, Rózsater 19. szám.

Éttermem, kávéház és szálló-da március egytől bérbeadó, esetleg eladó is. Cím a kiadó-hivatalban. 1120

Brassótól Váradig

Orsovától Szigetig

Zsombolyától Gyergyóig

terjed a hír, ha azt a

Brassói Lapokban

apróhirdetesként közli.

GAZDASÁGI TANACSDÓ!

Baromfitenyésztés

második lényegesen átdolgozott kiadás
Dr. Bernátsky Jenőtől
250 oldalas, számtalan ábrával ellátott könyv
ára 120.— Lei.

Kapható a Brassói Lapok Könyvosztályában
Brassó, Kapu-utca 56—58 az udvarban

IPARVÁLLALAT,

az ország három nyelvét jól beszélő, 23—28 év körüli, jómegílenésű fiatal embereket keres márkacikkeinek propagálására. Ajánlatokat fénykép-melléklettel „Agilis” jelíggel a lap kiadóhivatalába.

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és Könyvkiadó R-t, Braşov—Brassó.